

MINISTERSTVO
DOPRAVY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Útvar vedúceho hygienika rezortu

Výročná správa o činnosti

za rok 2023

Obsah

I.	VŠEOBECNÁ ČASŤ	4
II.	ODBORNÁ ČASŤ	7
1.	Posudková činnosť	7
	Oblasť železničnej dopravy a dráh	7
	Oblasť cestnej dopravy	10
	Oblasť vodnej dopravy	12
	Oblasť leteckej dopravy	12
	Oblasť pôšt.....	13
	Oblasť telekomunikácií.....	14
2.	Kontrolná činnosť a štátny zdravotný dozor	18
3.	Skúšky odbornej spôsobilosti.....	23
4.	Poradenská činnosť	24
5.	Podnety a petície	28
6.	Sankčné opatrenia.....	33
7.	Špecifická činnosť	34
8.	Oblasť epidemiológie.....	35
9.	Oblasť preventívneho pracovného lekárstva	37
	Rizikové práce v rezorte dopravy	37
	Choroby z povolania v rezorte dopravy.....	41
10.	Účasť na projektoch, v pracovných skupinách a na odborných podujatiach.....	44

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

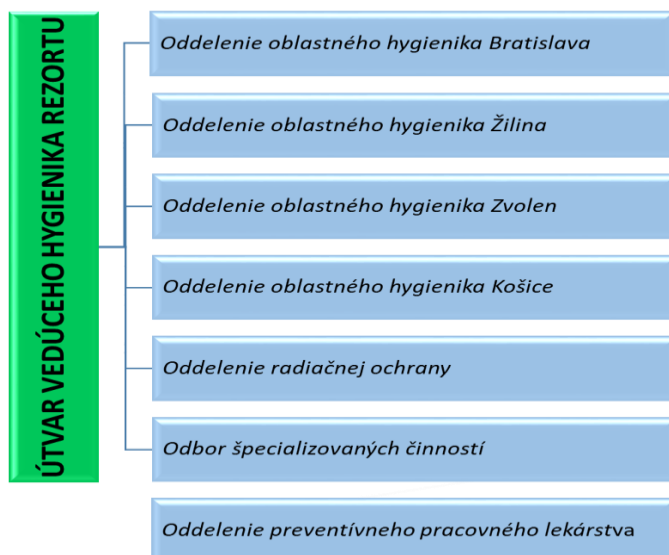
Tabuľka č. 1	Záväzné stanoviská vydané podľa § 13 ods. 2 a 3 zákona č. 355/2007 Z. z.	7
Tabuľka č. 2	Rozhodnutia vydané podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z.	14
Tabuľka č. 3	Oznámenie pred začatím prevádzky priestorov podľa § 52 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007	16
Tabuľka č. 4	Agenda súvisiaca s posudkovou činnosťou	17
Tabuľka č. 5	Prehľad rozhodnutí vydaných podľa zákona č. 71/1967 Zb. a zákona č. 145/1995 Z. z.	17
Tabuľka č. 6	Výkon štátneho zdravotného dozoru	18
Tabuľka č. 7	Agenda súvisiaca s výkonom štátneho dozoru	23
Tabuľka č. 8	Skúšky odbornej spôsobilosti	23
Tabuľka č. 9	Poradenská činnosť	24
Tabuľka č. 10	Rozdelenie klientov podľa pohlavia a hodnôt tlaku krvi	25
Tabuľka č. 11	Rozdelenie klientov podľa pohlavia a hodnôt triglyceridov	26
Tabuľka č. 12	Rozdelenie klientov podľa pohlavia a hodnôt glykémie	27
Tabuľka č. 13	Agenda riešených podnetov	28
Tabuľka č. 14	Agenda uzavretých podnetov	32
Tabuľka č. 15	Agenda súvisiaca s riešením podnetov	32
Tabuľka č. 16	Sankčné opatrenia	33
Tabuľka č. 17	Priestupkové konanie	33
Tabuľka č. 18	Špecifická činnosť	34
Tabuľka č. 19	Prehľad výkonov v oblasti epidemiológie	35
Tabuľka č. 20	Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých oblastiach rezortu	37
Tabuľka č. 21	Počet expozícií zamestnancov podľa rizikových faktorov	38
Tabuľka č. 22	Choroby z povolania, profesionálne otravy a iné poškodenia z práce	41
Tabuľka č. 23	Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania	42
Graf č. 1	Počet vydaných rozhodnutí prevádzkovateľom zdroja elektromagnetického poľa ...	15
Graf č. 2	Počet klientov podľa pohlavia a veku	24
Graf č. 3	Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt tlaku krvi	25
Graf č. 4	Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt BMI	25
Graf č. 5	Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt celkového cholesterolu	26
Graf č. 6	Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt triglyceridov	26
Graf č. 7	Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt glykémie	27

I. VŠEOBECNÁ ČASŤ

Výkon štátnej správy na úseku verejného zdravotníctva v pôsobnosti Ministerstva dopravy SR zabezpečuje Útvar vedúceho hygienika rezortu, ktorý ministerstvo zriadilo na základe § 3 ods. 2 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z o ochrane podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č.355/2007 Z. z.“).

Útvar je v priamej riadiacej pôsobnosti generálneho tajomníka služobného úradu MD SR a člení sa na:

- Oddelenia oblastných hygienikov, ktoré zabezpečujú výkon štátnej správy a štátny zdravotný dozor v rámci hygieny životného prostredia, hygieny výživy, epidemiológie a na pracoviskách, na ktorých sa vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie z hľadiska zdravotných rizík.
- Odbor špecializovaných činností, ktorý zabezpečuje výkon štátnej správy a štátny zdravotný dozor v oblasti ochrany zdravia pri práci a ochrany zdravia pred elektromagnetickým žiarením.
- Oddelenie radiačnej ochrany, ktoré zabezpečuje výkon štátnej správy a štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany v zariadeniach a organizáciách v pôsobnosti rezortu a pri preprave rádioaktívnych a jadrových materiálov všetkými módmi dopravy. Činnosť oddelenia radiačnej ochrany je uvedená v samostatnej výročnej správe.

Územná pôsobnosť jednotlivých oddelení oblastného hygienika je uvedená na obrázku.

Pôsobnosť jednotlivých oblastných oddelení podľa okresov

Podľa § 3 ods. 1 písm. f) zákona 355/2007 Z. z. je Ministerstvo dopravy SR orgánom verejného zdravotníctva, ktorý:

- ✓ vykonáva štátnu správu na úseku verejného zdravotníctva a zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru,
- ✓ vyjadruje sa k územnoplánovacej dokumentácii ako aj k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb z hľadiska ochrany verejného zdravia,
- ✓ rozhoduje o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky, vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní,
- ✓ uplatňuje hygienické požiadavky na zdroje elektromagnetického poľa pri umiestňovaní telekomunikačných stavieb a vydáva súhlas k ich prevádzke,
- ✓ hodnotí zdravotné riziká a rozhoduje o zaradení prác do tretej alebo štvrtej kategórie,
- ✓ prešetruje pracovné podmienky a spôsob práce pri podozrení na chorobu z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania,
- ✓ vedie register rizikových prác a šetrení pri podozrení na chorobu z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania v rámci rezortu dopravy,
- ✓ vybavuje agendu podnetov vo veciach ochrany verejného zdravia v pôsobnosti rezortu,
- ✓ ukladá sankcie za porušenie povinností na úseku verejného zdravotníctva,
- ✓ nariaďuje opatrenia na predchádzanie ochoreniam a iným poruchám zdravia,
- ✓ zabezpečuje plnenie úloh rezortu pri implementácii Medzinárodných zdravotných predpisov Svetovej zdravotníckej organizácie zameraných na riešenie mimoriadnych udalostí ohrozujúcich verejné zdravie,

- ✓ zabezpečuje výmenu informácií s kontaktným miestom pre EWRS v prípade podozrenia alebo vzniku ohrozenia a udalostí definovaných v kategóriách závažných cezhraničných ohrozenia zdravia,
- ✓ podieľa sa na riešení programov a projektov zameraných na prevenciu šírenia infekčných chorôb leteckou a lodnou dopravou,
- ✓ realizuje činnosti poradne zdravia a organizuje zdravotno-výchovné aktivity,
- ✓ zabezpečuje činnosť komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností,
- ✓ poskytuje konzultačnú a poradenskú činnosť pre subjekty v pôsobnosti rezortu.

Stanovené úlohy a ciele sú zamerané na minimalizáciu rizík vyplývajúcich zo životného a pracovného prostredia, a to prostredníctvom komplexnej odbornej činnosti vykonávanej odbornými pracovníkmi ÚVHR v rámci zariadení a organizácií patriacich do pôsobnosti rezortu na celom území Slovenskej republiky.

Prioritnou úlohou je najmä posudková a kontrolná činnosť. Prehľad činnosti Útvaru je uvedený v odbornej časti výročnej správy.

II. ODBORNÁ ČASŤ

1. Posudková činnosť

V priebehu roka 2023 sa pracovníci ÚVHR významne podieľali svojou odbornou činnosťou na minimalizácii negatívneho vplyvu líniových stavieb na verejné zdravie, najmä pred hlukom, v rámci posudzovania ich výstavby, resp. rekonštrukcie na jednotlivých úsekoch dopravy (cestnej, železničnej, leteckej, ako aj vodnej).

Tabuľka č. 1 Záväzné stanoviská vydané podľa § 13 ods. 2 a 3 zákona č. 355/2007 Z. z.

ZÁVÄZNÉ STANOVISKÁ VYDANÉ PODĽA § 13 ods. 2 a 3 zákona č. 355/2007 Z. z.	SPOLU
§ 13 ods. 2 s prihliadnutím na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	11
§ 13 ods. 3 písm. a) k územnoplánovacím podkladom	0
§ 13 ods. 3 písm. b) k územným plánom a k návrhom na územné konanie	323
§ 13 ods. 3 písm. c) k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	143
§ 13 ods. 3 písm. d) k návrhom na určenie osobitného režimu území	0
SPOLU	477

V roku 2023 bolo vydaných **477 záväzných stanovísk**, z toho **323 k návrhom na územné konanie stavieb**, **143 k návrhom na kolaudáciu stavieb a na zmenu v užívaní stavieb** a **11 záväzných stanovísk podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie** a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V prevažnej miere boli posudzované telekomunikačné stavby v stupni územných a kolaudačných konaní, ako aj cestné a železničné líniové stavby.

Oblasť železničnej dopravy a dráh

Posudzované boli predovšetkým návrhy týkajúce sa modernizácie železničných tratí a s ňou súvisiacej infraštruktúry, ako sú železničné zvršky a spodky, úpravy koľajísk, prevádzkové budovy, objekty sociálneho zázemia, sklady, vnútro areálové komunikácie a spevnené plochy.

Významnú časť posudkovej činnosti v rámci hygieny životného prostredia v oblasti železničnej dopravy tvorilo posudzovanie jednotlivých prevádzkových súborov líniových stavieb, stavebných objektov a návrhov stavieb, medzi ktoré patrili najmä:

- **ŽSR, Modernizácia železničnej trate Devínska Nová Ves – štátna hranica SR/ČR, stavba A, Úsek A.1. Devínska Nová Ves (mimo) – Malacky (sžkm 1,384 – 25,670), UČS 03: Traťový úsek Zohor (mimo) - Malacky (mimo) (sžkm 13,800 – 23,200)**, ktorá je rozdelená na viacero samostatne schvaľovaných úsekov. Zámerom uvedenej stavby je skvalitnenie technických parametrov danej železničnej trate pri zohľadnení zvýšenia rýchlosti na 200 km/h s miestnymi obmedzeniami. Jej realizáciou sa okrem iného dosiahne skvalitnenie dopravnej

infraštruktúry a zapojenie Slovenska do medzinárodných koridorov železničných trás, zvýšenie bezpečnosti, zrýchlenie a skvalitnenie kultúry cestovania, skvalitnenie životného prostredia.

- Postupne sa ukončuje stavba **modernizácie trate v úseku Púchov – Žilina**. V rámci prebiehajúcich kolaudačných konaní sa vydalo viacero záväzných stanovísk, v ktorých sa okrem iných stavebných objektov posudzovali aj objekty dvoch nových tunelov na tomto úseku trate - **tunel Diel a tunel Milochov**.
- **Modernizácia železničnej trate v úseku štátna hranica- Čadca- Krásno** – účelom stavby je modernizácia železničnej infraštruktúry na dvojkoľajnej, elektrifikovanej železničnej trati č. 106D Žilina – Čadca – štátna hranica ČR/SR v úseku ŽST Krásno nad Kysucou (mimo) – ŽST Čadca.
- V rámci územného konania bola posudzovaná stavba, ktorá dopĺňa existujúcu prevádzku **Elektrickej remízy v areáli Rušňového depa v Žiline** o zbernú a akumuláciu nádrží so signalizáciou stavu hladiny a príslušné spevnené plochy. Z hľadiska ochrany zdravia je stavba významná tým, že v prevádzke pracoviska údržba a oprava železničných zariadení rieši nakladanie s ropnými produktmi.
- V rámci rekonštrukcie železničnej infraštruktúry na historickej lesnej úvratovej železnici, ktorá zabezpečuje prepravu turistov do skanzenu vo Vychylovke sa posudzovala stavba: **Kysucké múzeum Čadca, skanzen Vychylovka, rekonštrukcia HLUŽ a sanácia svahov v km 0,000-2,200, vybudovanie odstavnej koľaje v stanici Skanzen**
- **Mondi SCP, a. s. - Zvýšenie záťaže na D4-PD**, ktorá riešila rekonštrukciu vlečkového koľajiska v areáli závodu Mondi SCP a. s., na spojovacej koľaji Mondi SCP a. s. – Lisková a v koľajisku stanice Lisková vo vlastníctve Mondi SCP a. s. Táto stavba okrem iného prispeje k zvýšeniu bezpečnosti práce pri manipulácii so železničnými vagónmi a zlepšeniu ochrany životného prostredia.

Záväzné stanovisko podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie bolo vydané k modernizácii železničnej trate v úseku štátna hranica- Čadca- Krásno. Posudzovaný bol zámer stavby, ktorej účelom je modernizácia železničnej infraštruktúry na dvojkoľajnej, elektrifikovanej železničnej trati č. 106D Žilina – Čadca – štátna hranica ČR/SR v úseku ŽST Krásno nad Kysucou (mimo) – ŽST Čadca. V rámci posudzovania vplyvov stavby na verejné zdravie sme pre ďalší stupeň hodnotenia navrhovanej činnosti požadovali vypracovať vibroakustickú štúdiu, ktorá vyhodnotí súčasnú akustickú situáciu v dotknutom území, predikuje akustickú situáciu po zrealizovaní navrhovanej činnosti a navrhne vhodné protihlukové opatrenia (najmä sekundárne a terciárne) pre zmiernenie negatívneho vplyvu železničnej prevádzky na hlukovú situáciu v dotknutom území.

V sledovanom období boli vydané záväzné stanoviská k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb:

- **Rekonštrukcia budovy Žabotova 14, Bratislava, nocľažňa pre zamestnancov ZSSK, a. s.**
- **Žst. Leopoldov** - prestavba administratívnej budovy na laboratórium na výskum a vývoj inovatívnych bioremediačných technológií aplikovaných pri sanáciách environmentálnych záťaží.

- **Žst. Trenčianska Teplá** – komplexná rekonštrukcia vnútorných priestorov výpravnej budovy.
- **Žst. Trnava** – zmena v užívaní na predajný stánok s dopekaným pečivom „Pek Snack“.
- **Žst. Bratislava Petržalka** - predajný stánok PNS zmena v užívaní na stánok s rýchlym občerstvením“.
- **Brezno, Halny - Tisovec, rekonštrukcia priepustu v km 30,578“** - stavebnými úpravami došlo k vybúraníu jestvujúceho nefunkčného priepustu. Stavba zahŕňala aj úpravu železničného zvršku a železničného spodku.
- **Sanácia zemného telesa ŽSR, Píal – Beša** – stavba pozostávala z viacerých stavebných a prevádzkových súborov, ktorej cieľom bolo zlepšenie bezpečnosti a plynulosti železničnej dopravy, zníženia nákladov na údržbu a dosiahnutie vyššieho kvalitatívneho štandardu osobnej dopravy.

V porovnaní s minulým obdobím bolo v roku 2023 ukončených viacero stavieb. Vykonala sa modernizácia kotolní v objektoch železničných staníc, čo prispelo k zlepšeniu pracovných podmienok zamestnancov ŽSR:

- **EPC - Modernizácia a výmena TZ ŽSR** - rekonštrukcia pôvodnej uhoľnej kotolne na novú plynovú v objekte ATU (automatická telefónna ústredňa) Ladomerská Vieska v obvode železničnej stanice Žiar nad Hronom.
- **EPC – Modernizácia a výmena TZ ŽSR** - rekonštrukcia existujúcej plynovej kotolne v objekte železničnej stanice Banská Štiavnica.
- **EPC – Modernizácia a výmena TZ ŽSR** - rekonštrukcia existujúcej plynovej kotolne v objekte novej výpravnej budovy ŽSR Filákov.
- **EPC – Modernizácia a výmena TZ ŽSR** - rekonštrukcia existujúcej plynovej kotolne na novú plynovú kotolňu v objekte Stará výpravná budova, stanica ŽSR Filákov.
- **EPC – Modernizácia a výmena TZ ŽSR** - rekonštrukcia pôvodnej uhoľnej kotolne na novú plynovú kotolňu v objekte Stredisko vlakových čiat, stanica ŽSR Lučenec.

V rámci rozsiahleho projektu zabezpečenia **monitorovania nedeklarovanej rádioaktivity vo významných železničných uzloch** na Slovensku za účelom detekcie rádioaktívnych prvkov v kovovom šrote prevázanom železničnými vozňami boli posudzované stavby v obvode železničných staníc Nové Zámky, Žilina-Teplica, Košice, Zvolen a Banská Bystrica. Jednalo sa o posudzovanie týchto stavieb:

- **Železnice Slovenskej republiky, monitorovanie rádioaktivity železničných vozňov, OR Trnava – PS 01 Monitorovanie rádioaktivity Nové Zámky**
- **Železnice Slovenskej republiky, monitorovanie rádioaktivity železničných vozňov, OR Žilina – PS 01 Monitorovanie rádioaktivity žst. Žilina – Teplica, nákladná stanica**
- **Železnice Slovenskej republiky - monitorovanie rádioaktivity železničných vozňov, Zvolen**

- **Železnice Slovenskej republiky - monitorovanie rádioaktivity železničných vozňov, Banská Bystrica, osobná stanica**
- **Železnice Slovenskej republiky - monitorovanie rádioaktivity železničných vozňov, Košice, nákladná stanica.**

Budovanie týchto monitorovacích systémov vytvára predpoklady na identifikáciu zdrojov ionizujúceho žiarenia, ktoré nie sú pod inštitucionálnou kontrolou, minimalizovanie rizika ohrozenia zdravia zamestnancov a obyvateľstva ionizujúcim žiarením v súvislosti s prepravou železného šrotu. Zároveň môže slúžiť ako ďalší stupeň kontroly pri preprave rádioaktívnych odpadov pri vyradovaní jadrových zariadení ako účinný prostriedok proti ohrozeniu alebo zhoršeniu životného prostredia a ochrany zdravia obyvateľstva.

Oblasť cestnej dopravy

V rámci posudkovej činnosti v oblasti cestnej dopravy sa pozornosť venovala najmä požiadavkám zameraným na ochranu verejného zdravia pred negatívnym pôsobením hluku, resp. posudzovaniu protihlukových opatrení so zámerom zníženia hlukovej záťaže dotknutých oblastí.

V prevažnej miere boli posudzované cestné líniové stavby v stupni územných a kolaudačných konaní.

Boli vydané záväzné stanoviská k návrhom na územné konanie najmä týchto stavieb:

- **Križovatka „Vlčie hrdlo“ na rýchlostnej ceste R7**
Navrhovaná stavba rieši dopravné napojenie investičného zámeru „HARBOUR PARK VLČIE HRDLO“ (multimodálny prístav) a územia západne od Slovnafu, a. s. na Rýchlostnú cestu R7.
- **Rozšírenie štátnej cesty I/61 o odbočovací pruh vpravo v smere jazdy od Piešťan v k. ú. Piešťany.**
- **Úprava križovatky ciest I/61 - Priemyselná – Poštová**
Účelom stavby je zvýšiť bezpečnosť a plynulosť premávky na danej cestnej komunikácii.
- **rýchlostná cesta R4 – severný obchvat**, vrátane prislúchajúcich stavebných objektov a vyjadrenia k strategickému parku v obci Valaliky, kde bude v priebehu najbližších rokov vybudovaný závod Volvo.

V etape územného konania bola posúdená stavba ekoduktu na úseku rýchlostnej cesty **Rýchlostná cesta R2 Kriváň – Lovinobaňa, úsek: Mýtina – Lovinobaňa, Tomášovce**, ktorej výstavba naďalej prebieha.

V súvislosti so správou, prevádzkou a údržbou nového úseku rýchlostnej cesty R2 bolo v obci Tomášovce **zriadené stredisko Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s., Bratislava**, ktoré bolo v roku 2023 uvedené do prevádzky.

V roku 2023 boli priebežne kolaudované časti novostavby **Rýchlostnej cesty R7 a Diaľnice D4**, ako aj stavebné objekty v rámci rekonštrukcie existujúcich cestných komunikácií na diaľnici D1 a D2.

- **Diaľnica D4 Bratislava, Jarovce - Ivanka sever** v rozsahu: **SO 158 Úprava ciest II. a III. triedy (po ukončení výstavby).**
- **Diaľnica D4 Bratislava, Ivanka sever - Rača** v rozsahu: **SO 113 Preložka miestnej komunikácie v km 3,810 D4 do NPR Šúr.**
- **Rýchlostná cesta R7, Bratislava Ketelec - Bratislava Prievoz** v rozsahu: **SO 113 Preložka miestnej obslužnej komunikácie - Malé Pálenisko.**
- **Rýchlostná cesta R7, Dunajská Lužná - Holice.**
- **Diaľnica D1 Bratislava, križovatka Prievoz – rekonštrukcia, II. etapa / 2. časť.**
- **Diaľnica D2/D1 Bratislava (Viedenská cesta) - št. hr. SR/MR - št. hr. SR/RAKÚSKO I. etapa** v rozsahu: **SO 358-00 Dažďová nádrž – Výtlačné potrubie.**
- **rýchlostná cesta R4 – severný obchvat**, vrátane prislúchajúcich stavebných objektov a vyjadrenia k strategickému parku v obci Valaliky, kde bude v priebehu najbližších rokov vybudovaný závod Volvo.

V sledovanom období boli priebežne kolaudované časti novostavby **rýchlostnej cesty R7 a Diaľnice D4**, ako aj stavebné objekty v rámci rekonštrukcie existujúcich cestných komunikácií.

V roku 2023 boli priebežne kolaudované aj časti líniových stavieb.

- **Rýchlostná cesta R3 Tvrdošín – Nižná nad Oravou**
- **Diaľnica D1 Hričovské Podhradie – Lietavská Lúčka**
- **Diaľnica D1, Diaľničný privádzač Lietavská Lúčka-Žilina II. etapa**
- **Diaľnica D1 Hubová – Ivachnová**
- **Diaľnica D3 Svrčinovec – Skalité**
- **Rýchlostná cesta R2 Trenčianska Turná -Mníchova Lehota**

V roku 2023 boli tiež posudzovaný vplyv cestných stavieb na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V sledovanom období boli vydané záväzné stanoviska k nasledovným stavbám:

- **Diaľnica D2 – križovatka Rohožník**
Účelom uvedenej stavby je prepojenie Diaľnice D2 a cesty II/143, čím sa predpokladá zlepšenie dopravnej dostupnosti z cesty II/143 na Diaľnicu D2 v smere do Bratislavy, ako aj v smere ku štátnej hranici SR/ČR a prispeje aj k odklonu dopravy zo zberných komunikácií mesta Malacky a odľahčeniu mestských komunikácií v obytnej zóne a v blízkosti nemocnice.
- **Diaľnica D1 Hubová – Ivachnová, Križovatka Ivachnová – západ**
V rámci posudzovania dokumentácie oznámenia o zmene navrhovanej činnosti bol aj návrh novej križovatky Ivachnová – západ, ktorá je súčasťou diaľnice D1 v úseku Hubová – Ivachnová.

Stavba je významná z pohľadu ochrany verejného zdravia, nakoľko zaistí prepojenie diaľnice D1 a cesty I/18 a umožní zníženie intenzity dopravy vedenej mestom Ružomberok. Zmeny stavby sa okrem iného týkali aj úpravy polohy a výšky protihlukových stien na diaľnici D1 a výstavby protihlukových stien na I/18.

- **Rýchlostná cesta R2 Trenčianska Turná -Mníchova Lehota**

Vzhľadom na značný časový odstup od prípravy pôvodnej dokumentácie stavby došlo pri jej aktualizácii k rozsiahlym zmenám stavby, vrátane zmien v návrhoch na ochranu obytného prostredia pred hlukom z dopravy. Z hľadiska ochrany zdravia sa posudzovali návrhy sekundárnych opatrení vo forme výstavby protihlukových stien.

- **križovatka R1 Nitra, juh – Čermáň**

Z dôvodu kapacitne nevyhovujúceho uzla napojenia mimoúrovňovej križovatky R1 Nitra – juh na cestu II/562 Nitra – Cabaj - Čápor bola navrhnutá výstavba veľkej špirálovitej turbookružnej križovatky, modifikovanej s ohľadom na navrhovaný počet vjazdových a výjazdových pruhov z jednotlivých ramien križovatky.

V rámci projektu Modernizácia a rekonštrukcia mostov ciest I. triedy boli vydané záväzné stanoviska k týmto stavbám:

- **Rekonštrukcia mosta ev. č. 66-112 na ceste I/66 Beňuš**
- **Rekonštrukcia mosta ev. č. 66-098 na ceste I/66 Podbrezová**
- **Rekonštrukcia mosta ev. č. 66-090 na ceste I/66 Brusno**
- **I/18 Mojšová Lúčka – most 263, zámer**
- **I/61 Most č. 61 -055, 056 Trenčín**

Oblasť vodnej dopravy

V rámci vodnej dopravy bol predložený na posúdenie návrh zámeru stavby **Jez Sudoměřice**, podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Predmetom posudzovaného zámeru bola rekonštrukcia existujúcej hate Sudoměřice, situovanej na ľavom brehu rieky Morava na štátnej hranici Českej a Slovenskej republiky.

Oblasť leteckej dopravy

V tejto oblasti boli posudzované podklady na rekonštrukciu a rozvoj letísk, skladovacích a administratívnych priestorov a zariadení súvisiacich s výstavbou a prevádzkou letísk.

Boli vydané súhlasné záväzné stanoviská ku kolaudácii a k návrhom na zmenu v užívaní týchto stavieb:

- **Heliport na Nemocnici novej generácie Bory** - heliport vybudovaný na streche novostavby Nemocnice Bory, ktorého účelom je zabezpečenie prevádzky vrtuľníkov záchrannej zdravotnej služby.

- **Letisko Piešťany - skladový objekt** - jednalo sa o novostavbu kontajnerového typu vybudovanú na letiskovej ploche za účelom skladovania náradia a komponentov potrebných pre údržbu lietadiel.
- **Letisko Piešťany - prestavba hangáru III** – v novovytvorených priestoroch sú vybudované dielne pre servis a údržbu malých motorových lietadiel, skladové priestory, zariadenia na osobnú hygienu zamestnancov a 2 kancelárie.
- **Letisko M.R. Štefánika Bratislava – stánok rýchleho občerstvenia** - posudzovaný priestor je situovaný na prízemí Letiska M.R. Štefánika Bratislava, v hale pre verejnosť. Pôvodne bol prevádzkovaný ako predajný stánok rýchleho občerstvenia, bez prípravy pokrmov na mieste.
- **Letisko Košice – Rekonštrukcia systému ILS01**
- **Letisko Prievdza – hangár**
- **Letisko Poprad- Tatry – hangár**
- **Letisko Trenčín - golfové odpalisko** - pri miestnom šetrení v rámci kolaudačného konania stavby bolo zistené, že objekt, v ktorom sa plánuje prevádzka zariadenia spoločného stravovania, nebol v čase kolaudačného konania napojený na zdroj pitnej vody a nebolo v ňom zabezpečené adekvátne vetranie. Záväzné stanovisko bude vydané až po napojení objektu na schválený zdroj pitnej vody.

Oblasť pôšt

V rámci posudkovej činnosti boli vydané záväzné stanoviská k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb:

- **Pošta Moravský Svätý Ján** - navrhovaná zmena v užívaní časti existujúcej stavby, v budove zdravotného strediska, situovaného v intraviláne obce Moravský Svätý Ján. Vzhľadom k tomu, že uvedené miestnosti sa už nevyužívali na pôvodný účel, boli zrekonštruované na účel prevádzky pošty.
- **Pošta Hviezdoslavov** – stavebné úpravy, zmena dokončenej stavby v existujúcej budove kultúrneho domu v intraviláne obce Hviezdoslavov.
- **Pošta Levice 1** – vybudovanie bezbariérového prístupu do pošty.
- **Pošta Dobrá Niva** – rekonštrukcia a modernizácia pošty.

V rámci posudzovania stavby pre Slovenskú poštu, a. s., k územnému konaniu stavby **Nové logistické centrum Zvolen – rozšírenie priestorov** bolo vydané nesúhlasné záväzné stanovisko. Vzhľadom na skutočnosť, že Slovenská pošta, a. s. ako prevádzkovateľ zdroja hluku vznikajúceho prevádzkovaním Nového logistického centra vo Zvolene nesúhlasila s realizáciou protihlukovej steny, ktorá by zabezpečila zníženie expozície hluku u obyvateľov bytového domu nachádzajúceho sa v blízkosti tohto pracoviska, lehota na vydanie záväzného stanoviska k územnému konaniu stavby bola predĺžená do doby predloženia technického posúdenia účinnosti navrhnutých protihlukových opatrení (presmerovanie vjazdu a výjazdu nákladných motorových vozidiel s vyhovujúcou výškou cez hlavný vstup, stavebná úprava hlavného vstupu tak, aby celá nákladná automobilová doprava do areálu bola vedená cez hlavný vstup).

Oblasť telekomunikácií

Prevažnú časť záväzných stanovísk vydaných (241) v roku 2023 k návrhom na územné konanie stavieb bolo k návrhom na umiestnenie optických telekomunikačných sietí. Umiestnenie optických telekomunikačných sietí bolo navrhované predovšetkým vo výkope, v menšej miere vzdušným vedením, prípadne kombinovane. Z hľadiska ochrany verejného zdravia nie je pri týchto stavbách predpoklad ohrozenia verejného zdravia.

Ďalšiu časť posudkovej činnosti v oblasti telekomunikácií tvorili návrhy projektových dokumentácií k územnému konaniu základňových staníc mobilných operátorov. Pri posudzovaní týchto návrhov sa z hľadiska ochrany verejného zdravia venovala pozornosť tzv. „Hygienickej správe“, ktorá tvorí súčasť projektovej dokumentácie a predikuje sa v nej expozícia obyvateľstva a zamestnancov elektromagnetickému žiareniu, ktorá je porovnaná s limitmi ustanovenými príslušnými predpismi. V roku 2023 bolo vydaných 8 súhlasných záväzných stanovísk k územnému konaniu telekomunikačných stavieb a 24 záväzných stanovísk ku kolaudácii.

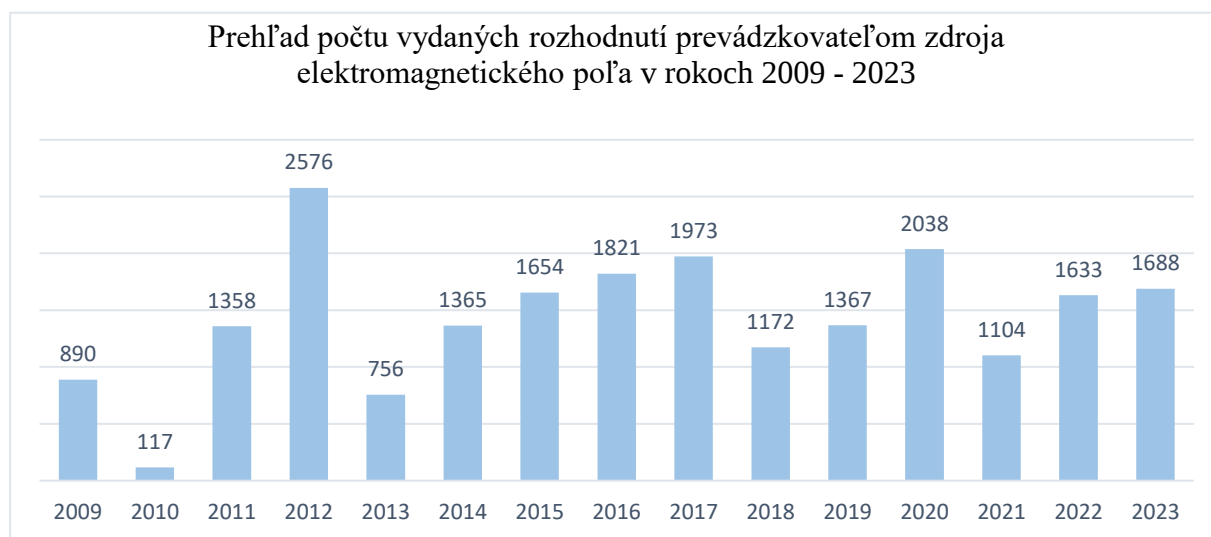
Tabuľka č. 2 Rozhodnutia vydané podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z.

ROZHODNUTIA VYDANÉ PODĽA § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.	SPOLU
§ 13 ods. 4 písm. a) o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní ako aj o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky (vrátane schválenia prevádzkových poriadkov)	1735
§ 13 ods. 4 písm. b) schválenie prevádzkového poriadku a návrh na jeho zmenu	0
§ 13 ods. 4 písm. i) o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	1
§ 13 ods. 4 písm. j) o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	8
§ 13 ods. 4 písm. k) o návrhoch na zaradenie prác do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie ako aj o návrhoch na zmenu alebo vyradenie prác z tretej kategórie alebo štvrtej kategórie	17
SPOLU	1761

V roku 2023 bolo v rámci posudkovej činnosti **vydaných spolu 1761 rozhodnutí**.

Významnú časť posudkovej činnosti tvorilo **posudzovanie telekomunikačných zariadení, ako zdrojov elektromagnetického žiarenia**, a to z hľadiska ich možného vplyvu na zdravie obyvateľov a zamestnancov. V tejto oblasti bolo v roku 2023 vydaných **1688** rozhodnutí na uvedenie priestorov telekomunikačných zariadení do prevádzky. Z celkového počtu vydaných rozhodnutí, bolo 14 % rozhodnutí vydaných na uvedenie priestorov nových základňových staníc do prevádzky. Zvyšných 86% rozhodnutí bolo vydaných v súvislosti so zmenou v ich prevádzkovaní, ktorá súvisela s modernizáciou a rekonfiguráciou. Modernizácia verejnej elektronickej komunikačnej siete s technológiou piatej generácie (5G) pokračovala aj v roku 2023. Z celkového počtu žiadostí, bolo 70% návrhov podaných v súvislosti so zavádzaním technológie 5G.

Graf č. 1 Počet vydaných rozhodnutí prevádzkovateľom zdroja elektromagnetického poľa

V roku 2023 bolo **uvedených do prevádzky spolu 19 pôšt a 2 prevádzky logistických centier**. V takmer všetkých prípadoch išlo o existujúce priestory, ktoré boli zrekonštruované, vrátane realizácie dispozičných zmien. Rekonštrukciou týchto priestorov sa zlepšili pracovné podmienky zamestnancov, ako aj úroveň poskytovaných služieb klientom. Viaceré pracoviská Slovenskej pošty, a. s. boli v predchádzajúcom roku, z dôvodu potreby overenia faktorov pracovného prostredia uvedené do skúšobnej prevádzky na dobu určitú. Po predložení požadovaných podkladov, ktoré preukázali súlad podmienok práce s platnou legislatívou boli v roku 2023 uvedené do trvalej prevádzky.

V rámci Bratislavského kraja boli uvedené do prevádzky 4 prevádzky Slovenskej pošty, a. s. (Pošta Štefanov, Pošta Hviezdoslavov, Pošta Kráľovičove Kračany a Pošta Moravský Sv. Ján) a Logistické distribučné centrum Ivanka pri Dunaji (Slovak Parcell Service). V rámci Banskobystrického kraja bolo uvedených do prevádzky 5 pôšt (Pošta Zbehy, Pošta Sľažany, Pošta Tekovské Lužany, Pošta Nemčianky, Pošta Nitra) a Logistické centrum Nitra. V rámci Žilinského kraja bolo uvedených do prevádzky 9 pôšt (Pošta Štiavnik, Pošta Veľký Slavkov, Pošta Žilina 8, Pošta Chocholná – Veľčice, Pošta Zákopčie, Pošta Gbeľany, Pošta Trenčianske Stankovce, Pošta Rabčice, Pošta Bobrov) a v Košickom kraji 1 pošta v Čani.

V roku 2023 bolo vydané **1 rozhodnutie k návrhu na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov** vzhľadom na výkon práce spojený s expozíciou zamestnancov prachu z tvrdého dreva – dub, buk (karcinogén kategórie 1A) a **8 rozhodnutí k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb**. Rozhodnutia k návrhu na demontáž azbestocementových strešných krytín boli vydané pre 6 stavieb patriacich Železničiam Slovenskej republiky (výhybkárske stanoviisko Komárno; nočňažna vlakových čiat Nové Zámky; obytný dom TO Lužianky; budova SHM Galanta; stavadlo č.2 Myjava a sklad Liptovský Mikuláš), jednu stavbu patriacu Slovenskej pošte a. s. a v jednom prípade išlo o odstraňovanie AZC materiálu z obloženia stien a stropu strojovne motorového tankového člnu určeného na likvidáciu, na pracovisku SVP Závod Dunaj - Vlčie Hrdlo - čln BD - Gbely. Oprávnené spoločnosti predložili

plán práce na likvidáciu materiálu s obsahom azbestu, prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre práce s chemickými a karcinogénnymi faktormi, havarijný plán, oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb, lekárske posudky o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov a doklady o absolvovaní odbornej prípravy na prácu pri odstraňovaní AZC materiálu. MD SR bolo písomne zaslané oznámenie o presnom termíne začiatku a ukončenia demontážnych prác a množstve zneškodneného nebezpečného materiálu.

V priebehu roka 2023 bolo vydaných **17 rozhodnutí k návrhom na zaradenie, zmenu alebo vyradenie prác z tretej alebo štvrtej kategórie**, z nich 14 v oblasti železničnej dopravy. V rámci posudzovania na úseku cestnej dopravy boli vydané 3 rozhodnutia k návrhu na zaradenie alebo vyradenie prác z tretej alebo štvrtej kategórie. Z dôvodu uplynutia lehoty na zaradenie prác do štvrtej kategórie boli spoločnostiam SLOVENSKÉ TUNELY a. s. a ZEPRÁ - SLOVENSKO, s. r. o. pre pracovisko Tunel Čebrať vydané nové rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do 4. kategórie prác. Z dôvodu ukončenia prác vykonávaných na pracovisku Tunel Višňové – západný portál D1 boli pracovné činnosti zamestnancov spoločnosti Skanska SK a. s. vyradené z 3. kategórie rizikových prác.

Najčastejším dôvodom predmetných podaní bolo prehodnotenie miery rizika na základe aktuálnych výsledkov objektivizácií a zhodnotenia expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia pri výkone práce, vypracovanie posudkov o riziku a uplynutie platnosti rozhodnutia pre prácu zaradenú do 4. kategórie rizika.

Tabuľka č. 3 Oznámenie pred začatím prevádzky priestorov podľa § 52 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007

OZNÁMENIE PRED ZAČATÍM PREVÁDZKY PRIESTOROV PODĽA § 52 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z.	SPOLU
Priestory, na ktoré bolo vydané rozhodnutie podľa §13 ods. 4 písm. a) pri zmene osoby prevádzkovateľa bez zmeny podmienok prevádzky	9
Ubytovacie zariadenia	0
Telovýchovno – športové zariadenia	0
Zariadenia starostlivosti o ľudské telo	1
Prevádzky verejného stravovania bez výroby hotových pokrmov, stánky s rýchlym občerstvením, a iné zariadenia s ambulantným predajom pokrmov a nápojov a na zotavovacích podujatiach a iných hromadných podujatiach	3
Administratívne priestory	0
Priestory, v ktorých sa vykonáva živnosť kúpy tovaru na účel jeho predaja konečnému spotrebiteľovi	1
SPOLU	14

V roku 2023 bolo **zaevidovaných spolu 14 oznámení pred začatím prevádzky priestorov podľa § 52 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z.**, z nich väčšina sa týkala priestorov, na ktoré bolo vydané rozhodnutie podľa §13 ods. 4 písm. a) pri zmene osoby prevádzkovateľa bez zmeny podmienok prevádzky.

Tabuľka č. 4 Agenda súvisiaca s posudkovou činnosťou

Agenda súvisiaca s posudkovou činnosťou	SPOLU
Výzva na doplnenie podania	94
Vyžiadanie úpravy predložených podkladov (mailová komunikácia)	511
Postúpenie podania	16
Odborné stanovisko	43
Zápisnica o výkone ŠZD	110
Konzultácia so záznamom	7
Vystavenie doložky právoplatnosti rozhodnutia	1455
Oznámenie	57
SPOLU	2293

Tabuľka č. 5 Prehľad rozhodnutí vydaných podľa zákona č. 71/1967 Zb. a zákona č. 145/1995 Z. z.

ROZHODNUTIA vydané podľa zákona č. 71/1967 Zb. a zákona č. 145/1995 Z. z.	SPOLU
Zastavenie konania	4
Prerušenie konania	15
Vrátenie správneho poplatku	2
SPOLU	21

Z celkového počtu **21 rozhodnutí vydaných podľa zákona č. 71/1967 Zb. a zákona č. 145/1995 Z. z.**, boli v **4 prípadoch zastavené konania** a v **15 prípadoch** rozhodnutiami boli **prerušené konania** z dôvodu nekompletnosti predložených podkladov k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky (chýbajúci protokol o objektivizácii osvetlenia pracovísk bez denného osvetlenia, posudok o riziku), resp. do doby odstránenia nedostatkov zistených pri miestnych šetreniach. V **2 prípadoch** bol vrátený správny poplatok.

2. Kontrolná činnosť a štátny zdravotný dozor

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej len „ŠZD“) ÚVHR kontroluje dodržiavanie jednotlivých ustanovení zákona 355/2007 Z. z. a všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia. V prípade zistenia nedostatkov vydáva pokyny a ukladá opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru.

Tabuľka č. 6 Výkon štátneho zdravotného dozoru

Objekt výkonu ŠZD	SPOLU
Železničné stanice	67
Prístavy	1
Letiská	9
Iné objekty dopravnej infraštruktúry	19
Telekomunikačné objekty	15
Osobné lode / plavidlá	3
Vlakové súpravy	21
Pracoviská zaradené do I. a II. kategórie prác	23
Pracoviská zaradené do III. a IV. kategórie prác	44
Ubytovacie zariadenia	63
Zariadenia starostlivosti o ľudské telo	21
Pošty	161
Nepotravinárske prevádzky	22
Potravinárske zariadenia	405
Zdravotnícke pracoviská	6
Dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov	399
SPOLU	1279

V roku 2023 bolo **vykonaných 1279 kontrol** v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru (ďalej len „ŠZD“) v zariadeniach a prevádzkach umiestnených v objektoch a na pozemkoch subjektov v pôsobnosti MD SR. Jednalo sa najmä o zariadenia spoločného stravovania, zariadenia železničnej infraštruktúry, pracoviská a prevádzky pôšt.

Ťažiskom výkonu ŠZD v priebehu roku 2023 bola **kontrola zariadení spoločného stravovania**. V sledovanom období bolo vykonaných **405 kontrol v prevádzkach poskytujúcich stravovacie služby** (bufety, závodné kuchyne, staničné reštaurácie, výdajne stravy, rýchle občerstvenia s výrobou) so zameraním na dodržiavanie prevádzkovej hygieny, zásad správnej výrobnjej praxe, ako aj kontroly odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov. K najčastejšie zisteným nedostatkom patrilo nevhodné skladovanie surovín, potravín a hotových pokrmov, absencia teplej tečúcej vody a chýbanie dokladov o likvidácii kuchynského biologicky rozložiteľného odpadu.

V mnohých potravinárskych prevádzkach boli na mieste uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Z dôvodu závažnosti zistených nedostatkov bolo uložené v 3 zariadeniach spoločného stravovania a v 1 predajni potravín opatrenie, spočívajúce v zákaze výroby, manipulácie alebo uvádzania výrobkov do obehu.

Mimoriadne kontroly boli realizované v mobilných zariadeniach spoločného stravovania (jedálenské vozne) v 21 rýchlikových súpravách.

V rámci výkonu ŠZD boli v zmysle uznesenia vlády SR č. 168 zo 4. mája 2016 – „Dodržiavanie zásad pre zvýšenie bezpečnosti a kvality nakupovaných potravín“ vykonané kontroly v zariadeniach spoločného stravovania uzavretého typu (ŽOS Vrútky, IV-SIP Strečno, závodná kuchyňa ŽOS Zvolen, a. s.). ŠZD bol zameraný na preverenie kvality vstupných surovín (dátum spotreby a dátum minimálnej trvanlivosti, zmeny organoleptických vlastností v závislosti od spôsobu skladovania, dodržiavanie odporúčaného spôsobu skladovania), a tiež na obstarávanie surovín (spôsob obstarávania, dodacie listy, pôvod surovín so zameraním na sledovanie domácich dodávateľov, vysledovateľnosť pôvodu). Uvedeným spôsobom boli preverené všetky potravinové skupiny (mäso a mäsové výrobky, mlieko a mliečne výrobky, cestoviny, mlynské a pekárenské výrobky, ovocie, zelenina a zemiaky, vajcia, konzervované výrobky).

Výkon ŠZD **na poštách (161 kontrol)** bol zameraný na jednotlivé zložky životného prostredia, ako je pitná voda, kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru a verejných priestorov. V jednotlivých kontrolovaných objektoch a prevádzkach sa vykonávala vizuálna kontrola vnútorného prostredia, ktorá bola zameraná na viditeľnú prítomnosť plesní a vlhkosti, znečistenie stien, zatečenie, kontrolu núteného vetrania v uzavretých priestoroch bez možnosti priameho vetrania, kontrolu funkčnosti zariadení na nútené vetranie (ventilátorov), kontrolu čistenia a údržby vetracích jednotiek a klimatizačných zariadení. Zistené boli viaceré nedostatky - porušené, resp. zastarané hygienické nátery stien, poškodené podlahy, nefunkčné, alebo zle ovládateľné otváranie okien, nedostatočné upratovanie priestorov a absencia písomných posudkov o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, vypracovaného v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou. Predmetom výkonu ŠZD na poštách bolo aj dodržiavanie ustanovení nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných požiadavkách na pracovisko a zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov.

Na železničných staniciach, letiskách, v prístavoch a iných objektoch dopravnej infraštruktúry sa pozornosť sústreďovala na úroveň kultúry cestovania. Účelom vykonaných kontrol bolo zistenie úrovne a kvality vykonávania sanitácie priestorov, dezinfekcie plôch a sanity, vybavenia zariadení na osobnú hygienu tečúcou vodou a toaletnými potrebami, spôsob likvidácie tekutých a tuhých odpadov.

Mimoriadne kontroly boli realizované v súvislosti s migračnou krízou a tým spojeným zhromažďovaním migrantov v priestoroch železničných staníc. V rámci krátkodobého pobytu migrantov v priestoroch železničných staníc boli zvýšené nároky na upratovanie, dezinfekciu a odstraňovanie odpadu. Iné problémy súvisiace s ich krátkodobým pobytom neboli zaznamenané.

Ďalšie mimoriadne kontroly na železničných staniciach a letiskách boli realizované v súvislosti s nepriaznivou epidemiologickou situáciou v Číne pri vysokom výskyte ochorenia na

covid19. Výkon ŠZD bol zameraný na zabezpečenie opatrení na ochranu zamestnancov a cestujúcej verejnosti. Zároveň boli odovzdané propagačné letáky s odporúčaniami pre cestujúcich prichádzajúcich z Číny.

V rámci projektov EU SHIPSAN ACT JA a EU HEALTHY GATEWAYS JA boli realizované inšpekcie na zahraničných výletných lodiach kotviacich v Prístave Bratislava. Inšpekcie boli realizované na základe plánu inšpekcií v spolupráci so spoločnosťou Slovenská plavba a prístavy, Lodná osobná doprava, a. s. V roku 2023 bolo vykonaných 7 inšpekcií, z toho 6 rutinných a 1 mimoriadna – na základe hlásenia prostredníctvom o potvrdenom prípade legionelózy u osoby, ktorá sa plavila na výletnej lodi. Výsledky inšpekcií boli zaevidované do informačného systému EU SHIPSAN Association.

V roku 2023 boli tiež vykonané opakované kontroly v objektoch žst. Zvolen - osobná stanica z dôvodu havarijného stavu, spôsobeného zatekaním dažďovej vody do vnútorných priestorov, ako aj priestorov určených pre cestujúcu verejnosť počas vykonávaných rekonštrukčných prác striech. Z dôvodu prebiehajúcich stavebných prác v obvode Zvolen - osobná stanica, kde prebieha výstavba nového strediska technicko-hygienickej údržby železničných koľajových vozidiel je situácia v zabezpečovaní čistenia, dezinfekcie a dotácie vlakových súprav zložitejšia. Pracovníci firmy SOLUTION, s. r. o., Košice musia operatívne reagovať na aktuálne zmeny v dostupnosti odstavných koľají, určených na čistenie vagónov. Čistenie a dezinfekcia sú zabezpečované v štandardnom režime. K zlepšeniu pracovných podmienok a kvalitnejšiemu výkonu čistenia vlakových súprav dôjde po skolaudovaní predmetného objektu. V rámci obhliadky novozriadených priestorov pre firmu SOLUTION s. r. o., Košice, ktorá zabezpečuje čistiace a upratovacie práce, vrátane dezinfekcie a dotácie hygienických potrieb vozňov v obvode železničnej stanice Banská Bystrica, bola uskutočnená aj kontrola čistenia vozňov.

Taktiež bol vykonaný ŠZD na štyroch stavadlách NŽST Zvolen nákladná stanica. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o staré objekty, ktoré svojou dispozíciou už nezodpovedajú súčasným potrebám zamestnancov, nie je v nich vykonávaná pravidelná údržba a celkové vybavenie pracovísk je opotrebované a zastarané. Z uvedeného dôvodu bola kontrola zameraná na technický stav a plnenie hygienických požiadaviek na pracovisko.

V roku 2023 bolo v rámci ŠZD vykonaných **63 kontrol ubytovacích zariadení** v správe Železníc Slovenskej republiky, Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s., Železničnej spoločnosti CARGO SLOVAKIA, a. s., Slovenskej pošty, a. s., Národnej diaľničnej spoločnosti a Letových prevádzkových služieb SR, š. p. Ubytovacie zariadenia sú určené pre krátkodobé ubytovanie zamestnancov v súvislosti s výkonom ich práce (napr. tzv. nocľážne vlakových čiat, ubytovne v areáloch Strediska správy a údržby diaľnic NDS, a. s.), ako aj pre zamestnancov v rámci rekreácie. Niektoré ubytovacie zariadenia poskytujú služby aj verejnosti (ubytovacie zariadenie Slovenskej pošty a. s. v Trenčianskych Tepliciach). ŠZD v ubytovacích zariadeniach bol zameraný na kontrolu hygienického štandardu, dodržiavanie prevádzkového režimu a kontrolu prevádzkového poriadku zariadenia.

Inštitút vzdelávania – stredisko internátnej prípravy Strečno poskytuje ubytovacie a stravovacie služby v rámci vzdelávania a odbornej prípravy zamestnancov. Prevádzkovateľ zariadenia oznámil opätovné spustenie prevádzky bazéna a obnovil predkladanie protokolov o kvalite vody na kúpanie vo frekvencii 1x mesačne. Na dezinfekciu vody v bazéne sa využíva

novu inštalovaný systém pomocou UV lampy BRILIX. V rámci výkonu ŠZD sa bude pokračovať v sledovaní kvality vody na kúpanie.

V ubytovacom zariadení Slovenskej pošty a. s. v Trenčianskych Tepliciach bol vykonaný ŠZD zameraný na kontrolu plnenia povinností uložených rozhodnutím v roku 2022, pričom bolo zistené, že nariadené povinnosti splnené neboli a prevádzkovateľ ubytovacieho zariadenia dodatočne požiadal o predĺženie lehoty na odstránenie zistených nedostatkov.

V roku 2023 bolo ukončené správne konanie vo veci odstránenia nedostatkov zistených pri výkone ŠZD v ubytovacom zariadení situovanom v administratívnej budove v obvode železničnej stanice Rimavská Sobota. Predchádzajúcim pokynom vydaným v roku 2021 bola správcovi a prevádzkovateľovi budovy – Železničiam Slovenskej republiky uložená povinnosť zabezpečiť v ubytovacom zariadení vyhovujúce mikroklimatické podmienky. Výmenou starých, nefunkčných, drevených okien v objekte administratívnej budovy za nové došlo k zlepšeniu tepelno-vlhkostnej mikroklímy hlavne v miestnostiach určených na ubytovanie. Zároveň boli zlepšené aj akustické podmienky, nakoľko sa ubytovacie zariadenie nachádza v blízkosti zdrojov hluku (železničná a cestná doprava).

MD SR svojou činnosťou prispieva aj k zlepšovaniu pracovného prostredia zamestnancov identifikovaním zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia na pracoviskách v rámci rezortu, s cieľom znižovania expozície rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia. V rámci kontrolnej činnosti ÚVHR zabezpečil výkon ŠZD **na 44 pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami a na 182 pracoviskách, na ktorých sú vykonávané práce zaradené do 1. alebo 2. kategórie práce z hľadiska zdravotného rizika.** Predmetom kontroly bolo najmä posúdenie zdravotných rizík z expozície faktorom práce a pracovného prostredia, posúdenie pracovných podmienok zamestnancov, úrovne expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia, ako aj kontrola plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z platnej legislatívy, dodržanie kritérií zdravých pracovných podmienok na pracoviskách, vybavenie pracovísk zariadeniami na osobnú hygienu zamestnancov, ako aj iným sociálno-hygienickým zázemím (šatne, denné miestnosti, sušiarne odevov), dodržiavanie prevádzkových poriadkov z hľadiska zabezpečovania pracovných podmienok a ochrany zdravia pri práci zamestnancov. V rámci ŠZD bola zároveň vykonaná pasportizácia a aktualizácia strojno-technologického vybavenia jednotlivých pracovísk.

V rámci výkonu ŠZD sa sleduje aj kvalita vody v stavebných objektoch – bunkoviskách východného a západného portálu tunela Višňové, ktoré sú súčasťou stavby diaľnice D1 Lietavská Lúčka – Dubná Skala. Tieto objekty pozostávajú z unimobuniiek a slúžia na administratívne účely, ako aj zariadenia na osobnú hygienu zamestnancov, vrátane šatní a dennej miestnosti s kuchynkou. Tieto objekty nedisponujú vlastným zdrojom pitnej vody, preto je pre zamestnancov zabezpečená balená pitná voda. Zároveň sa využíva zachytávaná voda, získaná pri razení tunela, ktorá zásobuje zariadenia na osobnú hygienu. Na stavbe diaľnice ide o dočasné riešenie zásobovania vodou. Zhotoviteľ stavby je preto povinný zabezpečiť úpravu vody a pravidelné mesačné laboratórne rozborov vzoriek vody. V súvislosti s opakovanými nepriaznivými výsledkami laboratórnych rozborov vzoriek vody na oboch portáloch bolo vykonané miestne šetrenie na stavenisku a následne boli nedostatky prerokované so zodpovednými osobami a možnosti riešenia danej situácie.

Vykonaná bola aj kontrola na pracoviskách v hale LOKO 04 v areáli ŽOS Zvolen, a. s. v súčinnosti s oddelením PPL. Zmapované boli pracoviská II. a III. kategórie rizika, zariadenia pre

osobnú hygienu, harmonogram vykonávanie zdravotného dohľadu pre zamestnancov zmluvnou pracovnou službou a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu. Zástupcovia ŽOS, a. s. boli v rámci výkonu ŠZD upozornení na povinnosť vyplývajúcu z § 39 zákona č. 355/2007 Z. z., t. j. povinnosti absolvovania odbornej prípravy zameranej na bezpečné používanie diizokyanátov.

Predmetom kontroly na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami bolo posúdenie zdravotných rizík z expozície faktorom práce a pracovného prostredia, pracovných podmienok zamestnancov, úrovne expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia, kontrola plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z platnej legislatívy SR, a na dodržanie kritérií zdravých pracovných podmienok na pracoviskách. ŠZD sa sledovali závery lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na výkon práce, intervaly zabezpečovaných lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci, povinnosť zamestnávateľov zabezpečiť zdravotný dohľad pre zamestnancov a plnenie ďalších povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľa v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia. Kvalita činnosti pracovných zdravotných služieb bola kontrolovaná prostredníctvom zamestnávateľov, zisťovalo sa, či sú zamestnávatelia náležite usmerňovaní, poučovaní, hodnotili sa predkladané posudky o rizikách, záznamy o posúdení rizika a protokoly z objektivizácií faktorov práce a pracovného prostredia. V rámci ŠZD bolo poskytované aj odborné poradenstvo pre zamestnávateľov, fyzické osoby - podnikateľov, samotných zamestnancov, prípadne pracovníkov pracovných zdravotných služieb. Značný podiel konzultačnej činnosti tvorila problematika požiadaviek na pracovné prostredie, rizikových faktorov na pracoviskách, ich objektivizácie, vypracovania posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov, uvedenia priestorov do prevádzky a zabezpečenia zdravotného dohľadu.

V 21 zariadeniach starostlivosti o ľudské telo (kaderníctva, holičstvá, tetovacie štúdio), zriadených v objektoch železničných staníc, boli vykonané kontroly s cieľom overiť súlad s požiadavkami na daný typ prevádzky ustanovených vyhláškou č. 554/2007 Z. z.

V zdravotníckom zariadení Poliklinika NOVAPHARM, s. r. o., J. Jiskru 8 vo Zvolene bol opakovane vykonaný štátny zdravotný dozor v priestoroch pracoviska Fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie, a to z dôvodu nevyhovujúceho stavu povrchov stien v miestnosti príjmu pacientov na vodoliečbu, komunikačnom priestore a v časti zádveria vstupu pre zamestnancov. Z dôvodu výskytu plesní na poškodenom povrchu stien, čo predstavovalo vážne riziko ohrozenia zdravia personálu a pacientov, bolo prevádzkovateľovi zdravotníckeho zariadenia okamžite nariadené odstrániť poškodenú a olupujúcu sa omietku, obnoviť stierky a ošetriť steny hygienickým a protiplesňovým náterom. Následne bola odstránená samotná príčina zatekania správcom objektu ŽSR.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané **kontroly prevádzkovania 15 základňových staníc**, ktoré boli zamerané na dodržiavanie plnenia povinností prevádzkovateľov zdroja elektromagnetického vyžarovania vyplývajúcich z platnej legislatívy.

V rámci výkonu ŠZD bolo v potravinárskych prevádzkach, zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, ubytovacích zariadeniach a na poštách kontrolované aj **dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov**, spolu bolo realizovaných **399 kontrol**.

V nadväznosti na žiadosť ŽSR o usmernenie vo veci uplatňovania zákazu fajčenia v prípade výrobkov, ktoré sú určené na fajčenie, ale neobsahujú tabak poskytol ÚVHR podrobnú informáciu o aktuálne platnej legislatíve a usmernenie pri uplatňovaní jednotlivých ustanovení zákona o ochrane nefajčiarov.

V rámci kontrolnej činnosti bolo vydaných 19 výziev, ktoré sa v prevažnej miere týkali vyjadrení k nedostatkom, zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru, ako aj k realizovaným opatreniam na zníženie emisií hluku. Pokyny na odstránenie zistených nedostatkov sa týkali prevádzkovej hygieny a pokyny vydané v súvislosti s výskytom zvýšenej hladiny hluku v životnom prostredí z dopravy vydané prevádzkovateľom zdroja hluku.

Tabuľka č. 7 Agenda súvisiaca s výkonom štátneho dozoru

AGENDA SÚVISIACA S VÝKONOM ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU	SPOLU
Rozhodnutia (pokyny, opatrenia) na odstránenie nedostatkov zistených pri výkone ŠZD § 7 písm. ods.1, písm. l) v súvislosti s § 54 a § 55 zákona č. 355/2007 Z. z.	5
Odvolanie	6
Rozhodnutie o odvolaní	7
Oznámenie o začatí konania	2
Odborné stanovisko	47
Výzva na doplnenie podkladov	11
Výzva na vyjadrenie pred vydaním rozhodnutia	0
Výzva na podanie vyjadrenia k zisteným nedostatkom	19
Konzultácia so záznamom	20
Rozhodnutie - uloženie pokuty	3
Opatrenie na mieste	7
Zápisnica o výkone ŠZD	867
Zastavenie konania	0
Prerušenie konania	0
SPOLU	994

3. Skúšky odbornej spôsobilosti

Tabuľka č. 8 Skúšky odbornej spôsobilosti

SKÚŠKY ODBORNEJ SPÔSOBILOSTI	SPOLU
Počet zasadnutí komisie	1
Osvedčenie odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti	4

V roku 2023 sa uskutočnilo 1 zasadnutie komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti – pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov. Preskúšané boli 4 osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť v zariadeniach spoločného stravovania, ktorým boli následne vydané osvedčenia na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti.

4. Poradenská činnosť

Tabuľka č. 9 Poradenská činnosť

PORADENSKÁ ČINNOSŤ	SPOLU
Počet vyšetrených klientov v poradni zdravia	118
Prednášková činnosť	0
Hromadné poradenstvo so zdravotno-výchovnou tematikou	23
Rezortná kvapka krvi MD SR	1

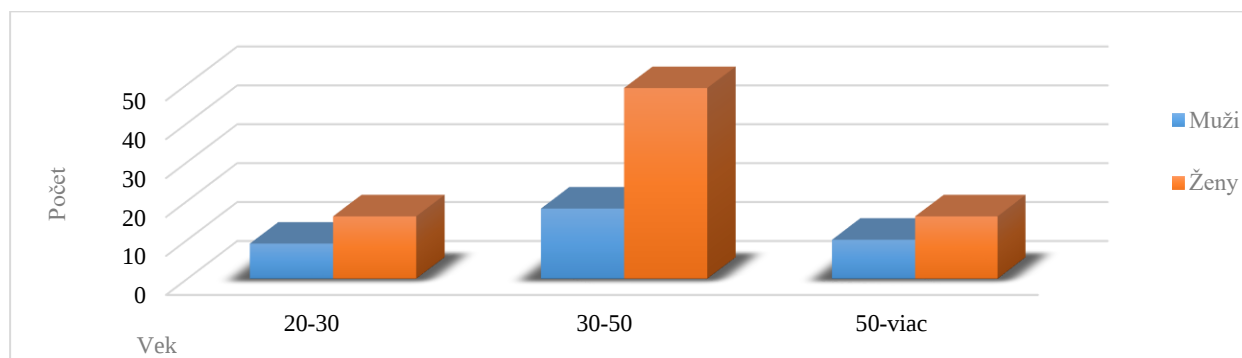
Ďalšou aktivitou ÚVHR je realizovanie poradenských a intervenčných aktivít pre zamestnancov ministerstva dopravy prostredníctvom Poradne zdravia MD SR. Jej činnosť je zameraná na aktívne vyhľadávanie a včasné odhaľovanie rizikových faktorov v oblasti prevencie srdcovo-cievnych ochorení. Súčasťou je aj poradenstvo orientované najmä na zdravý spôsob života vo všeobecnosti a podľa individuálnych potrieb klientov zameraných na rizikové faktory chronických neinfekčných ochorení (hypercholesterolémia, hypertenzia, nadváha, fajčenie, stres), na zlepšenie stravovacích návykov a zvyšovania pohybovej aktivity.

Prihlasovanie klientov bolo možné cez rezervačný systém na intranetovej stránke ministerstva. Výsledky biochemického a antropometrického vyšetrenia boli vyhodnotené individuálne osobným pohovorom spojeným s poradenstvom a klienti obdržali výsledky aj písomne formou tzv. „vysvedčenia“.

Klienti – fajčiari boli vyšetrení aj pomocou prístroja SMOKERLYZER, ktorým sa zisťuje obsah CO vo vydychovanom vzduchu a taktiež boli otestovaní Fagerströmovým dotazníkom na zistenie závislosti na nikotíne. Z celkového počtu 12 aktívnych fajčiarov (3 muži, 9 žien) nebola u žiadneho zistená závislosť na nikotíne.

V roku 2023 navštívilo Poradňu zdravia spolu 118 zamestnancov MD SR, z nich 64 % tvorili ženy (75). 57% klientov bolo z vekovej kategórie 30-50 rokov, menšie zastúpenie vo vekových kategóriách 20-30 rokov a vo veku nad 50 rokov.

Graf č. 2 Počet klientov podľa pohlavia a veku

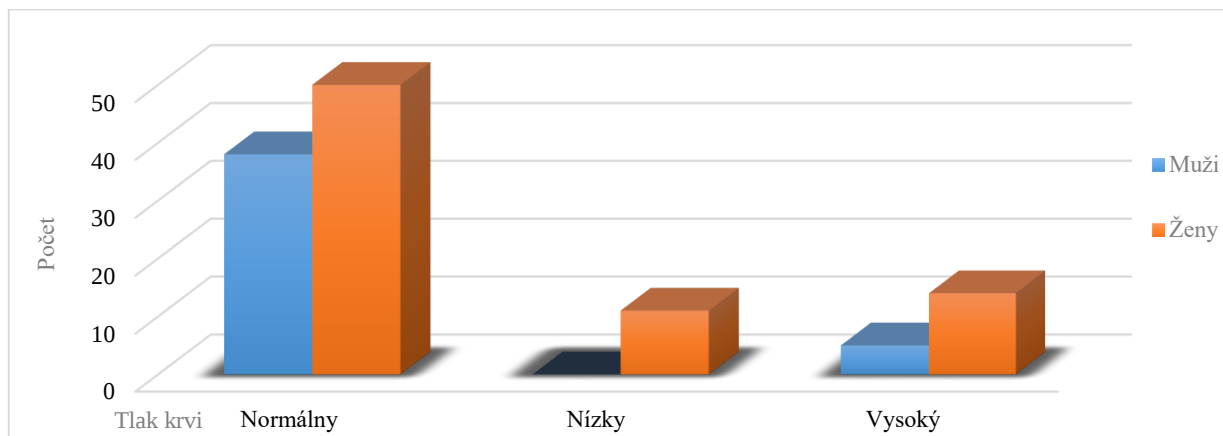

Z výsledkov vyšetrenia tlaku krvi vyplýva, že normálne hodnoty boli zistené u 74,6 % klientov, avšak 16,1 % klientov malo tlak krvi vyšší ako 140/90mmHg. Nízky tlak krvi bol zaznamenaný u 9,3 % klientov, pričom išlo výhradne o ženy.

Tabuľka č. 10 Rozdelenie klientov podľa pohlavia a hodnôt tlaku krvi

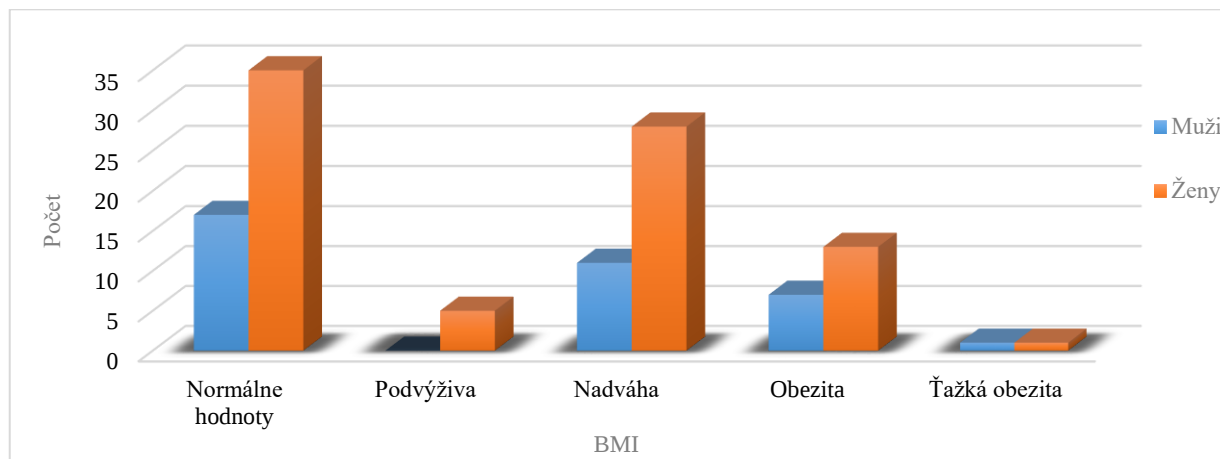
POHLAVIE	TLAK KRVÍ			SPOLU
	Normálny 120/80 mmHg	Nízky 90/60 mmHg	Vysoký 140/90 mmHg	
Muži	38	0	5	43 (36,44%)
Ženy	50	11	14	75 (63,56%)
SPOLU	88 (74,58%)	11(9,32%)	19 (16,10%)	118 (100%)

Graf č. 3 Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt tlaku krvi

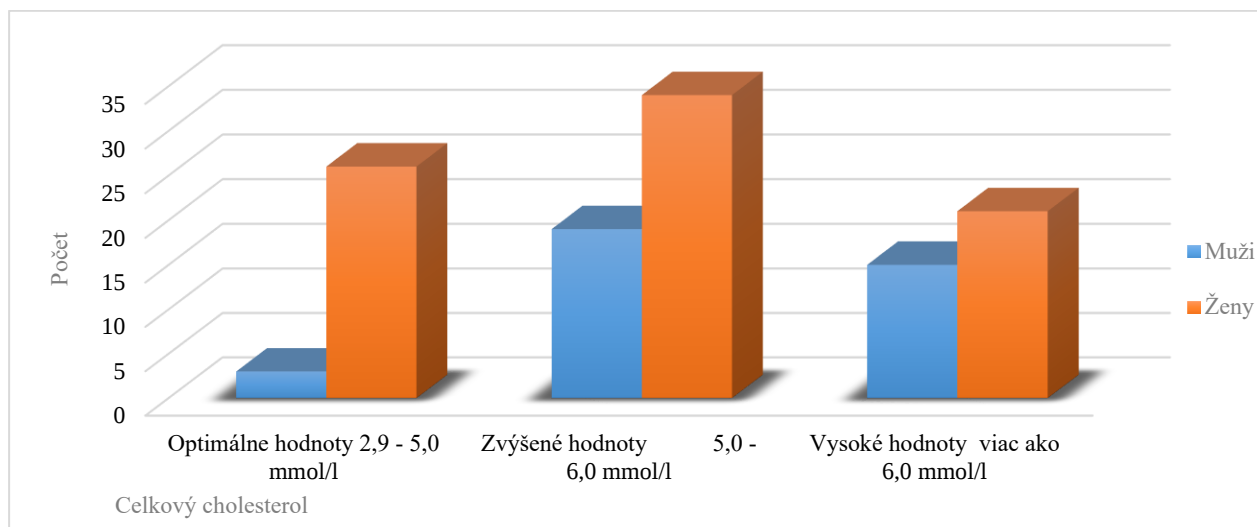
44 % vyšetrených klientov malo normálne hodnoty BMI. Nadváha však bola prítomná u 33 % vyšetrených a obezita u takmer 17% klientov, čo nepovažujeme za uspokojivý stav. Ťažkou obezitou trpeli 2 klienti.

Graf č. 4 Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt BMI

Z výsledkov biochemických vyšetrení ďalej vyplýva, že až u cca 75 % klientov boli zistené zvýšené resp. vysoké hodnoty celkového cholesterolu. Optimálne hodnoty cholesterolu boli zaznamenané u 26 žien a len u 3 mužov.

Graf č. 5 Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt celkového cholesterolu

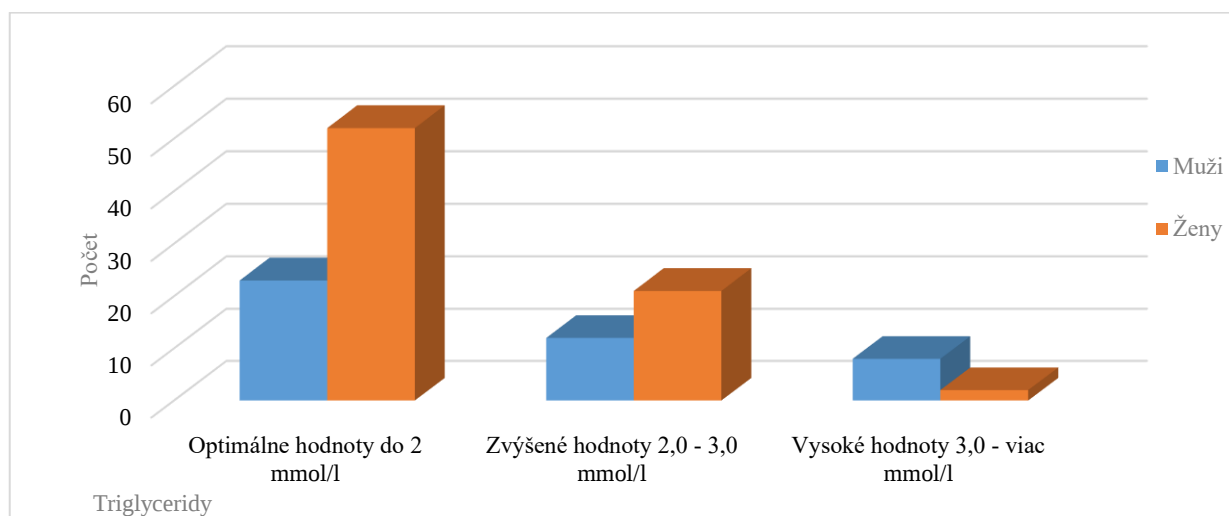

Ďalším vyšetrovaným parametrom boli triglyceridy, pričom ich optimálne hodnoty malo 63% vyšetrených klientov.

Tabuľka č. 11 Rozdelenie klientov podľa pohlavia a hodnôt triglyceridov

POHLAVIE	TRIGLYCERIDY			SPOLU
	Optimálne hodnoty do 2 mmol/l	Zvýšené hodnoty 2,0 – 3,0 mmol/l	Vysoké hodnoty viac ako 3,0 mmol/l	
Muži	23	12	8	43 (36,44%)
Ženy	52	21	2	75 (63,56%)
SPOLU	75 (63,56%)	33 (27,97%)	10 (8,47%)	118 (100%)

Graf č. 6 Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt triglyceridov

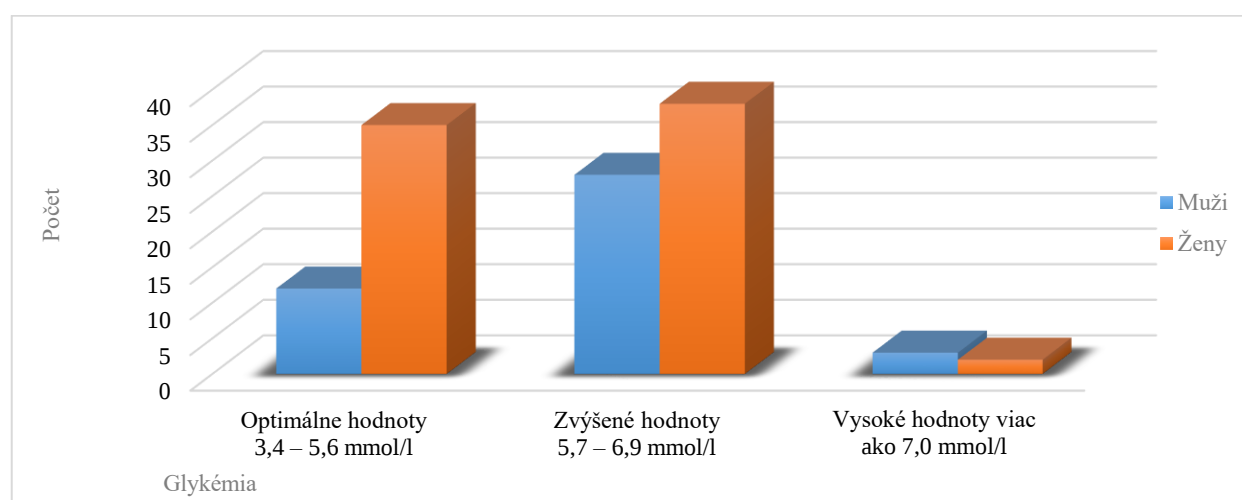

Tabuľka č. 12 Rozdelenie klientov podľa pohlavia a hodnôt glykémie

POHLAVIE	GLYKÉMIA			SPOLU
	Optimálne hodnoty 3,4 – 5,6 mmol/l	Zvýšené hodnoty 5,7 – 6,9 mmol/l	Vysoké hodnoty viac ako 7,0 mmol/l	
Muži	12	28	3	43 (36,44%)
Ženy	35	38	2	75 (63,56%)
SPOLU	47 (39,83%)	66 (55,93%)	5 (4,24%)	118 (100%)

Analýzou hodnôt glykémie sme zistili optimálne hodnoty glykémie u takmer 40% klientov. Naopak zvýšené hodnoty glykémie malo až 56% vyšetrených klientov.

Graf č. 7 Počet klientov podľa pohlavia a hodnôt glykémie

V rámci činnosti Poradne zdravia boli v roku 2023 priebežne uverejňované aj články so zdravotno-výchovnou tematikou. Spolu bolo zamestnancom MD SR zaslaných 23 článkov na témy týkajúce sa napr. spánkového a pitného režimu, stresu, ochrany pred vybranými prenosnými chorobami a civilizačnými ochoreniami.

Aj v roku 2023 mali zamestnanci ministerstva opäť možnosť darovať krv priamo na pracovisku. Rezortná kvapka krvi sa uskutočnila 11. 5. 2023 v spolupráci s Národnou transfúznou službou SR.

5. Podnety a petície

Tabuľka č. 13 Agenda riešených podnetov

Organizačný útvar	SPOLU
Celkový počet riešených/z toho zaevidovaných v roku 2023	96/46
- postúpené inému orgánu	1/4
- porušovanie podmienok životného prostredia	81/31
- porušovanie podmienok práce	12/6
- porušovanie protiepidemických opatrení	2/5

V rámci kontrolnej činnosti bola pozornosť zameraná aj na riešenie podnetov. Ich šetrenie si vyžiadalo opakované miestne obhliadky, pracovné rokovania a spracovanie písomností (oznámenie o začatí správneho konania, žiadosti o súčinnosť, vyžiadanie si písomných podkladov potrebných k riešeniu doručených podnetov a pod.).

V roku 2023 bolo **zaevidovaných 46 nových podnetov**, z nich 4 boli postúpené inému orgánu. **Celkovo bolo riešených spolu 96 podnetov**, z nich až 81 podnetov bolo zameraných na porušovanie podmienok životného prostredia a 12 na porušenie podmienok práce. 29 podnetov sa v roku 2023 podarilo uzavrieť.

Prevažná časť podnetov na porušovanie podmienok životného prostredia bola podaná vo veci hluku z dopravy, a to najmä z cestnej a železničnej dopravy, ktorých riešenie je dlhodobé, závislé na technických, ale najmä finančných možnostiach realizácie príslušných opatrení. Reálny termín začiatku realizácie protihlukových opatrení (vo väčšine prípadov sa jedná o výstavbu protihlukových stien) môže byť stanovený až na základe skutočného postupu prípravy projektovej dokumentácie, majetkovoprávneho vysporiadania pozemkov, posúdenia stavby na životné prostredie, vydania potrebných právoplatných rozhodnutí a povolení a po zohľadnení možnosti zabezpečenia finančných prostriedkov, potrebných na prípravu a realizáciu predmetnej stavby protihlukových stien, čo na základe skúseností trvá aj niekoľko rokov.

Podnet na hluk z prevádzky diaľnice D2 v intraviláne mesta Bratislava na Moste Lanfranconi, v lokalite Mlynská dolina – Tunel Sitina bol zaevidovaný v predchádzajúcom roku. V rámci riešenia podnetu bol vydaný prevádzkovateľovi zdroja hluku, ktorým je Národná diaľničná spoločnosť, a.s., rozhodnutím pokyn na zabezpečenie zaradenia navrhnutých protihlukových opatrení do harmonogramu prípravy a výstavby cestnej infraštruktúry, schváleného vládou Slovenskej republiky.

Podnet na hluk z prevádzky diaľnice D2 v intraviláne mesta Bratislava v MČ Lamač, v lokalite Pod Zečákom bol zaevidovaný už v predchádzajúcom období. V roku 2023 bol prevádzkovateľovi zdroja hluku rozhodnutím uložený pokyn na zabezpečenie zaradenia navrhnutých protihlukových opatrení do Harmonogramu prípravy a výstavby cestnej infraštruktúry. Protihlukové opatrenia zahŕňajú polozenie tichého asfaltu a výstavby protihlukových stien.

Podnet na hluk z diaľnice D1 v lokalite Trenčín - Zlatovce, Trenčín – Orechové bol zaevidovaný v roku 2023. V rámci riešenia podnetu bolo zistené, že sťažovateľ býva v novej bytovej zástavbe, pričom k zmene územného plánu došlo v roku 2012 a predmetné bytové domy

boli skolaudované v rokoch 2019-2021. Pri skúmaní podkladov a príslušnej dokumentácie bolo zistené, že stavebný úrad mesta Trenčín, ktoré poskytlo dokumentáciu zo stavebného konania (stavebné povolenia, kolaudačné rozhodnutia) sa v dostatočnej miere nezaoberal vplyvmi faktorov životného prostredia na stavbu. Podaný podnet je jedným z ďalších dlhodobých riešených podnetov, nakoľko sa nedá jednoznačne určiť prevádzkovateľ zdroja hluku, resp. keď sa na celkovom hluku súčasne podieľa viacero zdrojov a je problematické určiť jednoznačne prevádzkovateľa zdroja hluku zo zodpovednosti za nepriaznivú hlukovú situáciu v danom území.

V rámci riešenia **podnetov na hluk z prevádzky rýchlostnej cesty R1 v obci Bzenica - časť Bukovina**, v mestskej časti **Banská Bystrica - Rakytovce**, v mestskej časti **Nitra - Kynek** a v meste **Žarnovica** bola Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. uložená povinnosť výstavby protihlukových opatrení a povinnosť každoročne informovať ÚVHR o postupe a stave zabezpečenia finančného krytia na realizáciu protihlukových opatrení.

V rámci riešenia podnetu na **hluk z prevádzky cesty 1. triedy I/65 v obci Stará Kremnička** bola Slovenskej správe ciest pokynom uložená povinnosť výstavby protihlukových opatrení.

K ďalším riešeným podnetom na hluk z cestnej dopravy patrili:

- Hluk z prevádzky rýchlostnej cesty R7 v obci Macov
- Hluk z prevádzky diaľnice D1 v lokalite Bratislava - Ružinov
- Hluk z prevádzky rýchlostnej cesty R1 a I/51 v mestskej časti Nitra - Zobor
- Hluk z prevádzky rýchlostnej cesty R1 v obci Brehy
- Hluk z cestnej dopravy po ceste I. triedy I/18 v obci Ratkovo
- Hluk z cestnej dopravy po ceste I. triedy I/159 v mestskej časti Banská Bystrica - Jakub
- Hluk z cestnej dopravy po pozemnej komunikácii I/11 Kysucký Lieskovec
- Hluk z prevádzky na diaľnici D1 v meste Svit
- Hluk z cesty I/9 Trenčianska Turná
- Hluk z prevádzky diaľnice D1 pri obci Uhorská Ves - most Podtureň
- Hluk z prevádzky diaľnice D3 Svrčinovec - Skalité, most Markov

V roku 2023 bol zaevidovaný **podnet na hluk z posunu vlakových súprav v železničnej stanici Lisková**, ktoré prevádzkuje Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s. Po podrobnom preskúmaní situácie, na základe miestneho šetrenia a na základe vyjadrení ZSSK Cargo bolo zistené, že posun vlakových súprav v predmetnej lokalite vykonáva aj spoločnosť Mondi SCP, a. s., ktorá je zároveň vlastníkom predmetnej vlečky. V tomto prípade bolo zložené oddeliť jednotlivých prevádzkovateľov a určiť konkrétnu zodpovednosť za produkovaný hluk. Z poznatkov, získaných meraním hluku bolo zistené, že celkový hluk zo železničnej dráhy je výsledkom kumulatívneho hluku z viacerých zdrojov, a teda sa na ňom rôznou mierou podieľajú viacerí prevádzkovatelia zdrojov hluku. Z toho dôvodu je na zlepšenie hlukovej situácie v predmetnej lokalite nevyhnutné zrealizovať všetky dostupné protihlukové opatrenia na každom z jednotlivých zdrojov hluku. Prevádzkovateľom, ktorí vykonávajú posun na vlečke bolo nariadené zrealizovať všetky dostupné organizačné opatrenia, (napr. využívanie priaznivejších

časových intervalov, organizácia prác priamo v koľajisku vlečky a pod.) a technické opatrenia (napr. údržba/výmena koľajového lôžka, koľajových spojov, a pod.). ŽSR bola vyzvaná k možnosti realizácie protihlukovej steny v danej lokalite. Napriek úsiliu a dobrej spolupráci so spoločnosťami zabezpečujúcimi posun na vlečke Lisková, sa nepodarilo znížiť hladinu hluku v životnom prostredí pod prípustné hodnoty.

K ďalším riešeným podnetom na hluk zo železničnej dopravy patrili:

- Hluk zo železničnej dopravy – posun vlakových súprav v žst. Trenčianska Teplá
- Hluk z prevádzky zriaďovacej stanice Žilina – Teplička
- Hluk zo železničnej dopravy, Poprad
- Hluk zo železničnej dopravy Považská Teplá
- Hluk zo železničnej dopravy, žst. Čadca
- Hluk z areálu Železničných opravovní a strojární Zvolen, a. s., ktorému sú exponovaní obyvatelia bytovky na ulici Môťovská cesta
- Hluk z trúbenia vlakov v lokalite Pluhová 66, Bratislava
- Hluk z poplašných zariadení na žst. Petržalka

V sledovanom období bol riešený aj podnet obyvateľov na **hluk z prevádzky Nového logistického centra Zvolen**, ktoré bolo vybudované pre potreby Slovenskej pošty, a. s. Na základe šetrenia podnetu bola rozhodnutím uložená povinnosť predložiť projektový zámer na výstavbu protihlukových stien. Po predložení zámeru výstavby protihlukových stien bola Slovenská pošta, a. s. vyzvaná na predloženie termínu jej výstavby. Nakoľko nebolo možné z finančných dôvodov uvedenú stavbu zrealizovať, Slovenská pošta a. s. navrhla iné organizačné opatrenia (presmerovanie časti cestnej dopravy cez hlavný vstup do areálu, prestrešenie rampy), ktorými by mohol byť eliminovaný hluk z predmetnej prevádzky. Po ich realizácii bude predložené technické posúdenie účinnosti navrhovaných opatrení. Podnet je stále v riešení.

6 nových podnetov bolo podaných vo veci **porušovania podmienok práce**. Išlo o podnety z prevádzok pôšt a osobných pokladní na železničných staniaciach, predmetom ktorých bol najmä nevyhovujúci stav miestností pracovísk - zastaraná maľovka, poškodené povrchy podláh, nevyhovujúca tepelno-vlhkostná mikroklima a pod.

Zamestnanci Železničnej spoločnosti Slovensko zaslali podnet na prešetrenie pracovných podmienok na pracovisku pokladne v žst. Ružomberok. Pri miestnom šetrení boli potvrdené skutočnosti, uvedené v podnete (výskyt plesní na stenách miestnosti, nevyhovujúce priame vetranie, nevhodné riešenie núteného vetrania). Problematické bolo riešenie vetrania, nakoľko pracovisko je umiestnené v pamiatkovo chránenej budove, na ktorej nie je možné robiť vonkajšie zásahy, teda ani inštalovať vonkajšiu vetraciu jednotku, alebo zmeniť vzhľad a typ okien. Zistené nedostatky v pracovnom prostredí sa čiastočne podarilo odstrániť (mechanické odstránenie plesní, protiplesňový náter a vymaľovanie stien) a taktiež sa podarilo inštalovať jedno otvárateľné okno ako kompromis medzi požiadavkami pamiatkarov a požiadavkami na zdravé pracovisko. Účinnosť zrealizovaných opatrení bude overená pri následnom výkone ŠZD, resp. meraním faktorov pracovného prostredia.

Taktiež bol riešený podnet zamestnanca spoločnosti ŽSR o prešetrenie pracovných podmienok v súvislosti so zabezpečením vykurovania počas zimnej vykurovacej sezóny a hygienických podmienok na pracovisku ŽSR, Oblastného riaditeľstva Košice – Strediska miestnej správy a údržby Mechanizačno - dopravného strediska Košice (ďalej len „SMSÚ, MDS“). Na základe miestneho šetrenia bolo zistené, že žiadosť je čiastočne opodstatnená a zamestnávateľovi bola zaslaná výzva na odstránenie hygienických nedostatkov. Vykurovanie daného objektu zabezpečuje dodávateľsky externá spoločnosť, ktorá vykonala technické opatrenia spočívajúce vo výmene čerpadla v kotolni a izolácii výstupného potrubia z kotla. Spoločnosť ŽSR má taktiež pripravený projekt rekonštrukcie vykurovania celého objektu SMSÚ MDS, ktorý rieši kombináciu vykurovania tepelným čerpadlom a plynom. Zamestnávateľ sa zaviazal zabezpečiť upratovanie daného objektu formou interného upratovania a zvýšiť periodicitu upratovania.

V roku 2023 sa pokračovalo v riešení anonymného podnetu z predchádzajúceho roku vo veci sťažných pracovných podmienok zamestnancov ŽSR, Oblastného riaditeľstva Zvolen na pracoviskách Železničnej stanice Kriváň v NŽST Lovinobaňa a NŽST Vígláš - stavadlá NŽST Lovinobaňa a NŽST Vígláš bez prístupu tečúcej vody, splachovacích WC a klimatizácie (zvýšená záťaž teplom počas mimoriadne teplých dní). Na základe skutočností zistených pri miestnom šetrení bol spoločnosti ŽSR vydaný pokyn na odstránenie nedostatkov za účelom ochrany zdravia zamestnancov pred záťažou teplom. Následná kontrola potvrdila splnenie daného pokynu.

V roku 2023 boli riešené aj 4 podnety od občanov týkajúce sa **možných nežiadúcich účinkov na zdravie v súvislosti s expozíciou elektromagnetickému poľu**, pričom jeden podnet bol postúpený inému orgánu štátnej správy na priame vybavenie, jeden podnet bol vyhodnotený ako neopodstatnený a 2 podnety zaevidované v novembri 2023 ostávajú v riešení.

Podnet občianskeho združenia Elektrosmog a zdravie, o. z. sa týkal podozrenia na vzťah medzi výskytom ochorení a namontovanými pomerovými rozdeľovačmi vykurovacích nákladov s rádiovýfrekvenčným prenosom dát. Nakoľko riešenie predmetného podnetu nebolo v kompetencii MD SR, z dôvodu, že sa jednalo o problematiku spadajúcu pod smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, občianskemu združeniu bolo odporúčané, aby sa v predmetnej veci obrátilo na kompetentný orgán, konkrétne Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky.

Podnet s označením „Radar, technická zbraň, špionážny prístroj“ bol doručený na MD SR postúpením z RÚVZ v Senici. V rámci preverenia opodstatnenosti podaného podnetu v súvislosti s identifikáciou zdrojov elektromagnetického poľa bolo zistené, že na streche bytového domu, ktorý bol predmetom šetrenia a v jej blízkom okolí sa nenachádzajú relevantné zdroje elektromagnetického poľa prevádzkovateľov telekomunikačných zariadení. MD SR v danej veci požiadalo o súčinnosť Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, Továrenská 7, 828 55 Bratislava 24 (ďalej len „RÚ“). Odborní pracovníci odboru štátneho dohľadu elektronických komunikácií RÚ vykonali miestne zisťovanie a príslušne merania v bytovom dome a v jeho okolí. V rámci vykonaných meraní neboli zaznamenané žiadne rušiacie signály telekomunikačných sietí. Nebolo lokalizované ani žiadne v podaní uvedené škodlivé zariadenie. Na základe zistených skutočností MD SR, ako vecne príslušný orgán verejného zdravotníctva, vyhodnotilo podaný podnet ako neopodstatnený a ukončilo štátny zdravotný dozor vo veci šetrenia predmetného podnetu.

Tabuľka č. 14 Agenda uzavretých podnetov

Organizačný útvar	SPOLU
Celkový počet uzavretých	29
Opodstatnený alebo čiastočne opodstatnený	12
Neopodstatnený	17

Tabuľka č. 15 Agenda súvisiaca s riešením podnetov

AGENDA SÚVISIACA S PRIESTUPKOVÝM KONANÍM	SPOLU
Rozhodnutia (pokyny, opatrenia) na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone ŠZD § 7 písm. ods.1, písm. l) v súvislosti s § 54 a § 55 zákona č. 355/2007 Z. z.	16
Odvolanie	7
Rozhodnutie o odvolaní	0
Postúpenie podnetu	11
Oznámenie o začatí konania podľa zákona č. 71/1967 Zb.	6
Oznámenie, informácia	118
Výzva na podanie vyjadrenia k podnetu	82
Zápisnica o výkone štátneho zdravotného dozoru	39
Pozvánka na pracovné rokovanie	1
Zápisnica z pracovného stretnutia	10
SPOLU	290

6. Sankčné opatrenia

Tabuľka č. 16 Sankčné opatrenia

SANKČNÉ OPATRENIA	SPOLU
Pokuta v blokovom konaní (§ 56 zákona č. 355/2007 Z. z.)	54 (2 319€)
Pokuta v správnom konaní (§ 57 zákona č. 355/2007 Z. z.)	4 (11 000 €)
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)	
SPOLU	58 (13 319 €)

V roku 2023 bolo **uložených 54 pokút** v blokovom konaní v celkovej sume **2 319,- Eur**. Všetky blokové pokuty boli uložené pri výkone ŠZD v potravinárskych zariadeniach. Dôvodom na uloženie pokút bolo najčastejšie nesplnenie uložených nápravných opatrení, nepreukázanie odbornej alebo zdravotnej spôsobilosti, nedodržiavanie prevádzkového alebo sanitačného poriadku a nedodržanie zásad správnej výrobných praxe. Ďalej išlo o nedostatky v skladovaní hotových jedál, chýbajúceho značenia lahôdkárskych výrobkov dátumom výroby či spotreby, absentujúceho, resp. nedostatočného vedenia evidencie HACCP, chýbajúcej evidencie teplôt v chladiacich a mraziacich zariadeniach ako aj evidencie o výkone upratovania a dezinfekcie.

V správnom konaní vo veci podnetov na výkon štátneho zdravotného dozoru boli za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva uložené **4 pokuty** v celkovej sume **11 000,- Eur**. V troch prípadoch išlo o pokutu za nepredloženie protokolov z merania hluku v stanovenej lehote. V jednom prípade bola uložená pokuta podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z. z. fyzickej osobe - podnikateľovi za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci za nesplnenie oznamovacej povinnosti podľa § 41 ods. 16 zákona pri odstraňovaní azbesto-cementového materiálu na objekte spoločnosti Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s..

Tabuľka č. 17 Priestupkové konanie

AGENDA SÚVISIACA S PRIESTUPKOVÝM KONANÍM	SPOLU
Rozhodnutia vydané podľa § 56 zákona č. 355/2007 Z. z.	2
Odvolanie	2
Výzva, Oznámenie o začatí konania	0
Zápisnica	4
Zastavenie konania	0
Odstúpenie spisu	6
Odloženie veci	111
Predvolanie obvineného na prejednanie priestupku	2
SPOLU	127

V rámci priestupkového konania boli vydané 2 rozhodnutia, ktoré sa týkali uloženia sankcie za priestupok za nedodržiavanie protipandemických opatrení počas pandémie COVID-19, a to ochrana horných dýchacích ciest a nedodržanie registrácie pri vstupe na územie SR (E-hranica). 111 priestupkov vo veci porušenia protipandemických opatrení bolo ukončených formou záznamov o odložení veci, z dôvodu, že zodpovednosť za priestupok zanikla uplynutím dvoch rokov od jeho spáchania.

7. Špecifická činnosť

Tabuľka č. 18 Špecifická činnosť

ŠPECIFICKÁ ČINNOSŤ	SPOLU
Medzirezortné a vnútrorezortné pripomienkové konanie	46
Stanoviská na rokovanie vlády SR a iných poradných orgánov	6
Stanoviská pre Generálnu prokuratúru SR a Verejného ochrancu práv k podnetom	2
Odpočet úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR	8
Stanoviská k žiadostiam o informáciu podľa zákona č. 211/2000 Z. z.	16
Stanoviská pre iné organizačné útvary ministerstva a pre fyzické osoby k podaniam	18
Stanoviská pre iné ústredné orgány štátnej správy, samosprávy a iné orgány verejného zdravotníctva	3
SPOLU	93

V roku 2023 Útvar predkladal pripomienky v rámci 46 medzirezortných a vnútrorezortných pripomienkových konaní a vypracoval 6 stanovísk na rokovanie vlády a iných poradných orgánov.

Útvar vypracoval stanovisko pre Generálnu prokuratúru SR vo veci podnetu na hluk z diaľnice D1 v meste Svit a stanovisko pre Verejného ochrancu práv vo veci riešenia podnetov na nadmerný hluk z leteckého výcviku pilotov vrtuľníkov v okolí Letiska Košice.

Útvar ďalej zabezpečoval podklady pri vybavovaní 16 žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č.211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a vyhodnocoval úlohy vyplývajúce z uznesení vlády SR, ktorých gestorom je ÚVHR.

Pre Sekciu civilného letectva MD SR Útvar vypracoval stanoviská vo veci žiadosti Fakultnej nemocnice s poliklinikou Žilina o udelenie súhlasu so zriadením vyvýšeného vnútroštátneho neverejného heliportu, pre potreby vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby pre neprístrojové (vizuálne) priblíženie VFR – NOC a k zriadeniu vyvýšeného vnútroštátneho neverejného heliportu FN sP F. D. Roosevelta Banská Bystrica.

Viacero stanovísk bolo vydaných vo veci výstavby rodinných domov lokalizovaných v ochrannom pásme diaľnic, resp. v území, ktoré je ovplyvňované hlukom z diaľnice. Stanovisko MD SR má slúžiť ako jeden z podkladov pre vydanie súhlasu Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. s umiestnením stavby rodinného domu v ochrannom pásme. ÚVHR opakovane upozorňoval, že k stavbe rodinného domu realizovaného fyzickou osobou sa orgán verejného zdravotníctva záväzným stanoviskom nevyjadruje.

8. Oblasť epidemiológie

Tabuľka č. 19 Prehľad výkonov v oblasti epidemiológie

OBLASŤ EPIDEMIOLOGIE	SPOLU
Epidemiologické šetrenie v ohnisku nákazy	0
Rozhodnutie (pokyny, opatrenia) podľa § 12 zákona č. 355/2007 Z. z.	60
Výzva na vykonanie preventívnej deratizácie	24
Zdravotné preukazy na plavidlo	5
IHR NFP reporty / hlásenia /konzultácie/ aktivity spojené s implementáciou IHR	110
EWRS hlásenia /výmena informácií	3
Riešenie mimoriadnych udalostí	0
SPOLU	202

V nadväznosti na lokálne epidémie alebo sporadické prípady vírusovej hepatitídy typu A (ďalej len „VHA“) vydal ÚVHR, Oddelenie oblastnej hygieničky Košice v roku 2023 **spolu 60 rozhodnutí vo veci nariadenia opatrení na predchádzanie prenosných ochorení** či už právnickým osobám – ŽSR, ZSSK a Slovenská pošta a. s. alebo fyzickým osobám s nariadením zvýšeného lekárskeho dohľadu, zameraného na predchádzanie výskytu ďalších ochorení.

V roku 2023 bolo vydaných **24 výziev na vykonanie preventívnej celoplošnej deratizácie**. Výzvy sa týkali subjektov spadajúcich do pôsobnosti MD SR na území Bratislavského samosprávneho kraja v nadväznosti na výzvu vydanú Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave.

ÚVHR v roku 2023 vydal **5 zdravotných preukazov pre plavidlá** prevádzkované spoločnosťou Slovenská plavba a prístavy, Lodná osobná doprava, a. s. Zdravotnými preukazmi je deklarované, že plavidlo bolo podrobené dezinfekcii, dezinsekcii a deratizácii a zároveň sa ním potvrdzuje, že epidemická situácia v prístave Bratislava a jeho okolí je vyhovujúca.

V nadväznosti na plnenie úlohy B.3 z **Uznesenie vlády SR č. 16 zo 7. januára 2015** k Návrhu na implementáciu Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1082/2013/EÚ z 22. októbra 2013 o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 2119/98/ES v Slovenskej republike MD SR prostredníctvom Útvaru vedúceho hygienika rezortu, ako kontaktného bodu pre komunikáciu, priebežne zabezpečuje výmenu informácií o podozreniach resp. vzniku závažných cezhraničných ohrození zdravia s národným kontaktným miestom pre EWRS v SR, ktorým je Úrad verejného zdravotníctva SR.

V sledovanom období boli Úradom verejného zdravotníctva SR hlásené nasledovné informácie:

- o potvrdenom prípade osýpok importovanom na územie Slovenskej republiky železničnou dopravou,
- o potvrdenom prípade osýpok u osoby, ktorá prišla na územie SR leteckou dopravou,
- o potvrdenom prípade legionelózy u osoby, ktorá pred rozvojom ochorenia absolvovala plavbu na výletnej lodi plaviacej sa po Dunaji.

MD SR poskytovalo súčinnosť Úradu verejného zdravotníctva pri kompletizácii dotazníka WHO SPAR 2022 k aktuálnemu stavu **implementácie požiadaviek Medzinárodných zdravotných predpisov** (IHR 2005) Svetovej zdravotníckej organizácie v podmienkach SR. Útvar taktiež poskytol súčinnosť Ministerstvu zdravotníctva SR pri vyplňaní dotazníka, ktorý sa týka Národného plánu prevencie, pripravenosti a reakcie na závažné cezhraničné ohrozenia zdravia, ktorý zaslala Európska komisia.

Zástupcovia ÚVHR sa zúčastnili on-line rokovania organizovaného Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky z dôvodu uvoľnenia protiepidemických opatrení v Číne. Následne v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva SR sa ÚVHR podieľalo na zabezpečení informovanosti cestujúcej verejnosti a zamestnancov v medzinárodnej leteckej a železničnej doprave o spôsoboch prevencie ochorenia COVID-19 pri príchode z Číny a pri ceste do Číny. Činnosť zahŕňala pracovné rokovania s kompetentnými pracovníkmi v danej oblasti dopravy spojené s distribúciou zdravotno-východného materiálu - letákov na medzinárodné letiská a významné železničné uzly – vybrané železničné stanice.

V dňoch 21. - 22.03.2023 sa odborní zamestnanci MD SR aktívne zúčastnili na 1. medzinárodnom stretnutí zástupcov Národných ohniskových bodov pre Medzinárodné zdravotné predpisy Svetovej zdravotníckej organizácie, cieľom ktorého bolo taktiež zvýšiť pripravenosť krajín na závažné cezhraničné ohrozenia zdravia.

V dňoch 31.11. - 1.12.2023 sa zástupca MD SR spolu so zástupcami Úradu verejného zdravotníctva SR zúčastnil 1. stretnutia pilotnej fázy twinningového projektu Svetovej zdravotníckej organizácie pre národné kontaktné miesta pre Medzinárodné zdravotné predpisy vo Varšave. Primárny cieľ zasadnutia bola výmena informácií a skúsenosti s relevantnými partnermi za účelom posilniť komunikáciu a spoluprácu najmä v prípade cezhraničných verejno-zdravotných hrozieb, a tým zvýšiť pripravenosť oboch krajín na závažné cezhraničné ohrozenia zdravia.

9. Oblasť preventívneho pracovného lekárstva

V sledovanom období bolo posudzované pracovné prostredie zamestnancov identifikovaním zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia na pracoviskách a organizáciách v rámci rezortu, s cieľom znižovania expozície rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia.

Rizikové práce v rezorte dopravy

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva vedie register rizikových prác v programe ASTR (Systém jednotnej evidencie rizikových prác v SR), kde sú evidované právne subjekty, pracoviská, profesie, faktory práce a pracovného prostredia pre 3. a 4. kategóriu rizikových prác, prešetrované podozrenia na profesionálne poškodenia zdravia a priznané choroby z povolania. Komplexnú evidenciu spracovaných údajov predkladá ÚVHR 2 krát ročne Úradu verejného zdravotníctva SR.

V sledovanom období bolo **evidovaných 129 prevádzok, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce s celkovým počtom zamestnancov 3405**, čo znamená pokles o 94 zamestnancov oproti roku 2022. Na 417 pracoviskách vykonáva pracovné činnosti zaradené do 3. kategórie rizika 3306 zamestnancov, z toho 67 žien a činnosti zaradené do 4. kategórie rizika celkom 99 zamestnancov, z toho 1 žena.

Tabuľka č. 20 Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých oblastiach rezortu

Oblasti rezortu	počet exponovaných zamestnancov					
	3. kategória		4. kategória		Spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Železničná doprava	2883	51	24	1	2907	52
Letecká doprava	263	15	0	0	263	15
Lodná doprava	21	0	0	0	21	0
Pošty	1	1	0	0	1	1
Telekomunikácie	59	0	0	0	59	0
Cestná doprava	79	0	75	0	154	0
Spolu	3306	67	99	1	3405	68

V roku 2023 bolo evidovaných 383 pracovísk s vyhlásenou rizikovou prácou v železničnej doprave s celkovým počtom zamestnancov 2907, z toho 52 žien. Na 11 pracoviskách v leteckej doprave bolo evidovaných 263 zamestnancov, z toho 15 žien. Na 10 pracoviskách v lodnej doprave pracovalo v riziku 21 zamestnancov, na 7 pracoviskách v cestnej doprave pracovalo 154 zamestnancov, na 5 pracoviskách v oblasti telekomunikácií pracovalo 59 zamestnancov. V lodnej doprave, cestnej doprave a v oblasti telekomunikácií nepracovala na rizikovom pracovisku žiadna žena. Na pracovisku v oblasti pôšt bola evidovaná 1 zamestnankyňa vykonávajúca rizikovú prácu.

V roku 2023 ostali u zamestnávateľov v cestnej doprave pri výstavbe tunela Čebrať vyhlásené rizikové práce s expozíciou viacerým faktorom práce v 3. a 4. kategórii rizika u 75 zamestnancov, pričom ide o kombináciu faktorov hluk, vibrácie v 4. kategórii rizika a pevný

aerosól v 3. kategórii rizika. Pracovnú činnosť v 4. kategórii rizika v cestnej doprave nevykonáva žiadna žena.

V sledovanom období boli u 2 zamestnávateľov v železničnej doprave vyhlásené rizikové práce s expozíciou viacerým faktorom práce v 3. a 4. kategórii rizika. V jednom prípade ostal rizikový faktor hluk zaradený v 3. kategórii rizika a do 4. kategórie bol zaradený nový rizikový faktor chemický faktor - pevný aerosól, ktorému je exponovaných 21 zamestnancov, z toho 1 žena. V ďalšom prípade sa jednalo o zaradenie vibrácií do 3. kategórie rizika a hluku do 4. kategórie rizika, ktorým sú exponovaní 3 zamestnanci.

Tabuľka č. 21 Počet expozícií zamestnancov podľa rizikových faktorov

Rizikový faktor	počet expozícií							
	rok 2023				rok 2022			
	3. kategória		4. kategória		3. kategória		4. kategória	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Hluk	2510	13	88	0	2635	31	103	0
Vibrácie	1549	0	85	0	1619	0	93	0
Chem. faktor (pevný aerosól)	581	15	13	1	562	18	27	3
Chemický faktor	81	11	0	0	107	11	0	0
Karcinogénny a mutagénny faktor	9	2	0	0	9	2	0	0
Psychická pracovná záťaž	159	15	0	0	176	17	0	0
Biologický faktor	1	1	0	0	0	0	0	0
Fyzická záťaž	78	0	0	0	98	0	0	0
Elektromagnetické pole	59	0	0	0	52	0	0	0
Ionizujúce žiarenie	4	0	0	0	4	0	0	0
Záťaž teplom	2	0	0	0	2	0	0	0
Umelé optické žiarenie	2	2	0	0	4	2	0	0
SPOLU*	5035	59	186	1	5268	81	223	3

*) Do expozícií boli zahrnuté počty pracovníkov exponovaných viacerým rizikovým faktorom

Najviac zastúpeným rizikovým faktorom za rok 2023 je, tak ako v predchádzajúcom roku fyzikálny faktor hluk, ktorému bolo exponovaných 2510 zamestnancov v 3. kategórii rizika a 88 zamestnancov v 4. kategórii rizika. Druhým najčastejšie sa vyskytujúcim faktorom sú vibrácie, ktorým bolo exponovaných 1549 zamestnancov v 3. kategórii rizika a 85 zamestnancov v 4. kategórii rizika. Na treťom mieste je chemický faktor (pevný aerosól), ktorému bolo exponovaných 581 zamestnancov v 3. kategórii rizika a 13 zamestnancov v 4. kategórii rizika. Nasleduje expozícia v 3. kategórii rizika pre faktor psychická pracovná záťaž (159 zamestnancov), chemický faktor (81 zamestnancov), fyzická záťaž (78 zamestnancov) a elektromagnetické pole

(59 zamestnancov). Ostatné rizikové faktory (karcinogénny a mutagénny faktor, biologický faktor, ionizujúce žiarenie, umelé optické žiarenie a záťaž teplom) sa vyskytujú v malej miere.

V železničnej a cestnej doprave pretrváva v značnej miere kombinácia dvoch a viacerých faktorov práce a pracovného prostredia, z toho dôvodu je počet exponovaných zamestnancov podľa rizikových faktorov oveľa vyšší, ako je celkový počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce.

Zamestnávateľa v zmysle § 30 ods. 1 písm. l) zákona č. 355/2007 Z. z. predložili **celkom 38 informácií o výsledkoch posúdenia zdravotného rizika** a o opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých sa vykonávali rizikové práce. V snahe zlepšiť pracovné prostredie a znížiť zdravotné riziká, vykonávajú zamestnávateľa kolektívne opatrenia pozostávajúce z technických opatrení (pravidelná kontrola technického stavu výrobných zariadení, modernizácia strojového vybavenia, údržba a úpravy strojov a zariadení), technologických opatrení (nové technologické postupy, stavebné úpravy), organizačných opatrení (rotácia zamestnancov, bezpečnostné prestávky pri práci, používanie strojov len počas doby potrebnej na vykonanie potrebných pracovných operácií) a individuálnych opatrení (poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov). Vo väčšine prípadov v predložených informáciách absentovali konkrétne opatrenia na zníženie zdravotných rizík, opatrenia sú uvádzané len všeobecne (napr. rotácia zamestnancov, stavebné úpravy a pod.). V subjektoch, ktoré majú vyhlásené rizikové práce, sú uzatvorené zmluvy o poskytovaní pracovnej zdravotnej služby dodávateľsky. Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci u zamestnancov zaradených do tretej alebo štvrtej kategórie sú vykonávané v zmysle § 30e zákona č. 355/2007 Z. z..

V oblasti železničnej dopravy je najväčším zamestnávateľom spoločnosť Železnice Slovenskej republiky (ďalej len „ŽSR“), ktorá zabezpečuje prevádzkyschopnosť celoštátnych a regionálnych tratí a organizuje na nich vlakovú dopravu pre všetkých dopravcov. Pracovné činnosti zaradené do 3. kategórie rizika predstavujú najmä udržiavacie a opravárenské práce na železničných tratiach, ktoré pozostávajú z údržby a opráv železničného zvršku (koľaje, výhybky), železničného spodku (priepusty, odvodňovacie priekopy a pod.) a zariadení železničného spodku (nástupištia, rampy a pod.). Najčastejšie sa vyskytujúcimi rizikovými faktormi práce sú hluk a vibrácie prenášané na horné končatiny, ktorým sú zamestnanci exponovaní pri obsluhu traťových strojov a zariadení drobnej mechanizácie. Spoločnosť ŽSR vykonáva pravidelnú kontrolu technického stavu strojových zariadení, pri zakúpení nových zariadení drobnej mechanizácie zabezpečuje objektivizáciu identifikovaných faktorov práce a pracovného prostredia. Na základe výsledkov meraní expozície hluku a vibráciám prenášaným na ruky pri používaní zariadení drobnej mechanizácie a prepočtov expozície odborne spôsobilou osobou boli prehodnotené a určené maximálne možné dĺžky trvania používania predmetných zariadení. Zamestnávateľ zabezpečuje biologické expozičné testy (ďalej len „BET“) u zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom, ku ktorej dochádza pri manipulácii s drevenými podvalmi napustenými impregnačným olejom. Zamestnancom sú pridelené respirátory FFP3 na ochranu dýchacích ciest. Na základe výsledkov zabezpečených BET bola taktiež nariadená mimoriadna lekárska preventívna prehliadka u všetkých exponovaných zamestnancov.

Na pracoviskách ŽSR sa zavádza používanie mušľových chráničov sluchu s dorozumievacím zariadením, zabezpečuje sa očkovanie zamestnancov vybraných profesií pracujúcich vo vonkajšom prostredí proti kliešťovej encefalitíde a vírusovej hepatitíde typu A.

V zmysle interného predpisu sa zamestnancom poskytujú rekondičné pobyty. Na vybraných pracoviskách Mechanizačno-dopravných stredísk je plánovaná obmena sedadiel v jednotlivých strojných mechanizmoch za účelom zníženia expozície vibráciám prenášaných na celé telo zamestnancov. Zamestnanci sú oboznamovaní s bezpečnými pracovnými postupmi, informovaní o možných zdravotných rizikách, vyplývajúcich z expozície rizikových faktorom pracovného prostredia a je kladený dôraz na prideľovanie účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov.

Osobitá pozornosť je venovaná vykonávaniu preventívnych lekárskeho prehliadok zamestnancov ŽSR, ktoré sú vykonávané podľa vyhlášky Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR č. 245/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti osôb pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe v zmysle neskorších predpisov pred uzatvorením pracovnoprávneho vzťahu, ako aj pri zmene pracovného zaradenia.

V oblasti cestnej dopravy pri výstavbe tunelov nie je možná zmena technológie, nakoľko technologické postupy sú dané a pracovné činnosti sa vykonávajú podľa schváleného projektu stavby. Osobitná pozornosť na týchto stavbách je venovaná nútenej výmene vzduchu a zabezpečeniu pretlakového vetrania, taktiež modernizácii strojno- technologického vybavenia. Pri výkone rizikových prác zamestnancov je kladený dôraz na to, aby boli pracovné úkony spojené s významnou expozíciou faktorom práce a pracovného prostredia skrátené na čas, nevyhnutný pre splnenie úloh. Manipulácia s bremenami väčších hmotností je podľa možností zabezpečovaná za pomoci manipulačnej techniky. Zabezpečuje sa pravidelné striedanie zamestnancov pri výkone jednotlivých prác za účelom zníženia expozície rizikovým faktorom, poskytované sú prestávky pri práci v priestoroch bez škodlivých faktorov pracovného prostredia.

V oblasti leteckej dopravy sú zamestnanci pri riadení letovej prevádzky na letiskách exponovaní najmä psychickej pracovnej záťaži. Spoločnosť Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky, zabezpečuje pre zamestnancov vystavených zvýšenej psychickej pracovnej záťaži okrem rekondičných pobytov, bezpečnostných prestávok v práci a poradenstva aj bezplatné a anonymné psychologické vyšetrenie. Zamestnancom sú poskytované osobné ochranné pracovné prostriedky – špeciálne korekčné prostriedky na prácu so zobrazovacou jednotkou. Pre odpočinok zamestnancov sú zriadené oddychové miestnosti s možnosťou aktívneho odpočinku v posilňovni. Zamestnanci spoločností, ktorí zabezpečujú pracovné činnosti pri opravách lietadiel a povrchových úpravách lietadiel sú vystavení zvýšenej fyzickej záťaži, hluku a vibráciám. Technické opatrenia sú zamerané na pravidelnú kontrolu a údržbu používaných zariadení, vrátane obnovy ručného elektrického a vzduchového náradia (brúsky, vrtačky, nitovačky a pod.).

V oblasti lodnej dopravy sú zamestnanci vystavení hluku pri obsluhu lodných motorov počas plavby. Stroje a zariadenia, ktoré sú zdrojom hluku, sú v prevádzke len počas doby nevyhnutnej na vykonanie potrebných činností. Prestávky v práci trávia zamestnanci v priestoroch bez zdroja hluku. V roku 2023 zabezpečila spoločnosť Slovenská plavba a prístavy a. s. na svojich

pracoviskách objektivizáciu expozície hluku a vibráciám. Na základe výsledkov objektivizácií a prehodnotenia zdravotných rizík vypracoval zamestnávateľ v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou návrh na zmenu zaradenia prác do 3. kategórie rizika.

V oblasti telekomunikácií sú zamestnanci vystavení zdroju elektromagnetického žiarenia počas výstavby a prevádzky telekomunikačných sietí. Spoločnosť Towercom, a. s. na ochranu svojich zamestnancov pri plánovaných dlhodobých činnostiach v blízkosti zdrojov elektromagnetického poľa zabezpečila znížený výkon zdrojov na prípustnú hodnotu, resp. výkon predmetných činností počas plánovaných odstávok. V roku 2023 neboli zaznamenané žiadne podstatné zmeny týkajúce sa charakteru práce zamestnancov zaradených do 3. kategórie rizika vo faktore elektromagnetické pole.

Choroby z povolania v rezorte dopravy

V roku 2023 bolo vykonaných **21 prešetrení podozrení na chorobu z povolania** na základe žiadostí kliník pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. V rámci ŠZD boli prešetrené pracovné podmienky, spôsob práce a expozícia vybraným faktorom práce a pracovného prostredia posudzovanej osoby u zamestnávateľa. Na základe zistených skutočností boli vypracované odborné stanoviská, ktoré sú dôležitým podkladom pre kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie pri rozhodovaní o uznaní resp. neuznaní choroby z povolania. Z celkového počtu 21 prešetrení bolo v roku 2023 **uznaných a hlásených 14 chorôb z povolania**, z toho 8 chorôb horných končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia, 5 profesionálnych chorôb z vibrácií a 1 choroba sluchu z hluku.

Tabuľka č. 22 Choroby z povolania, profesionálne otravy a iné poškodenia z práce

Druh choroby z povolania, alebo priemyslových otráv podľa príl. 1 k zákonu č. 461/2003 Z. z.	Počet nových zistených chorôb z povolania a priemyslových otráv v sledovanom období				
	Žel. dopr.	Ostatné v rezorte	Spolu	Z toho žien	Úmrtí
Choroba z vibrácií – pol. č. 28	1	4	5	0	0
Choroba HK z DNJZ – pol. č. 29	1	7	8	0	0
Choroba sluchu z hluku – pol. č. 38	0	1	1	0	0
Spolu	2	12	14	0	0

Najčastejšie prešetrovanou chorobou z povolania v roku 2023 v rezorte dopravy bolo ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z DNJZ a suspektne ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobné vibráciami s celkovým počtom 18. V 2 prípadoch sa jednalo o prešetrenie poruchy sluchu z hluku a v 1 prípade išlo o podozrenie na profesionálnu dermatózu. Medzi žiadosťami o prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania naďalej dominovala profesia tunelár.

V rámci hygienického prieskumu pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania nebolo zo strany zamestnávateľov zistené závažné porušenie legislatívnych požiadaviek na úseku ochrany

zdravia pri práci, ktoré by mohlo priamo prispieť k vzniku prešetrovaných ochorení. V prevažnej miere sa jednalo o dlhodobé vystavenie zamestnancov negatívnym účinkom vybraných faktorov práce a pracovného prostredia.

Tabuľka č. 23 Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

Číslo položky Zoznamu	Diagnóza	Organizácia	Číslo SK ISCO-08	Profesia	Priznaná / nepriznaná
29	Choroba HK z DNJZ	Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s.	9333999	manipulačný robotník	áno
29	Choroba HK z DNJZ	TUBAU, a. s. Bratislava	7222003	banský zámočník	áno
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	Skanska SK, a. s. Bratislava	8111005	tunelár	áno č. 28
22	Profesionálna dermatóza	ŽSR – ŽST Markušovce	3119001	výpravca	nie
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	SLOVENSKÉ TUNELY a. s. Bratislava	8111005	tunelár	áno č. 28
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 28
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 29
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	ŽSR – SMSÚ TO Košice	7214001	zámočník koľajových konštrukcií	áno č. 28
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 29
29	Choroba HK z DNJZ	Slovenská pošta, a. s., Pošta Trnava	4412999	poštová doručovateľka	nie
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	MITAL s. r. o., org. zložka Zlatníky	8342001	tunelár – obsluha stavebných strojov	nie
29	Choroba HK z DNJZ	Peter Trnovec - pohostinstvo Výchrevňa PUB ŽST Vrútky	5131001	časníčka	nie
38	Porucha sluchu z hluku	DÚHA, a. s. Bratislava	1323002	riadiaci manažér trhacích prác	áno
38	Porucha sluchu z hluku	ŽSR – SMSÚ MDS Štrba	8311001	rušňovodič-traťový strojník	nie
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	Železnice Slovenskej republiky – SMSÚ EE TV Poprad	7413001	elektromontér	V riešení

29	Choroba HK z DNJZ	TUBAU, a. s. Bratislava	8111005	tunelár	áno
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 29
29 28	Choroba HK z DNJZ a vibrácií	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno č. 28
29	Choroba HK z DNJZ	ŽOS Vrútky a. s.	7222002	zámočník	nie
29	Choroba HK z DNJZ	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno
29	Choroba HK z DNJZ	TuCon, a. s. Žilina	8111005	tunelár	áno

V súvislosti s prešetrovaním podozrení na chorobu z povolania je v praxi veľmi problematické dodržanie zákonom stanovenej lehoty 30 dní na predloženie odborného stanoviska z prešetrenia pracovných podmienok a spôsobu práce posudzovanej osoby pri podozrení na chorobu z povolania. Dôvodom je predovšetkým nepredloženie potrebných podkladov od zamestnávateľov v požadovaných termínoch, často aj nízka kvalita predložených podkladov. Pretrvávajúcim problémom je vypracovanie hodnotenia podmienok a spôsobu práce v spoločnostiach, ktoré vysielajú svojich zamestnancov na pracoviská v zahraničí. Z týchto pracovísk nie je možné získať relevantné posúdenie zdravotných rizík, nakoľko pracovné zdravotné služby, s ktorými majú takíto zamestnávatelia uzatvorené zmluvy, nemajú možnosť takého pracovisko navštíviť, vykonať objektívne posúdenie pracovných podmienok, príp. vykonať potrebnú objektivizáciu identifikovaných faktorov práce a pracovného prostredia. Na predmetných pracoviskách nie je možné vykonať ani štátny zdravotný dozor, preto MD SR pri vypracovávaní odborných stanovísk pracuje len s čiastkovými podkladmi od zamestnávateľov a informáciami o pracovných podmienkach a spôsobe práce od samotných zamestnancov.

10. Účasť na projektoch, v pracovných skupinách a na odborných podujatiach

Útvar vedúceho hygienika rezortu participuje na programoch, projektoch a v pracovných skupinách:

- zastupovanie SR v programe prevencie a manažmentu zdravotných hrozieb v civilnom letectve Medzinárodnej organizácie pre civilné letectvo ICAO CAPSCA
- členstvo v EU SHIPSAN Association (projekty EU SHIPSAN JA, EU Healthy Gateways)
- členstvo v pracovnej skupine k Pandemickej dohode WHO zriadenej na MZ SR
- členstvo v pracovnej skupine k príprave a implementácii aktualizácie ustanovenia § 7 zákona 355/2007 Z. z. zriadenej ministrom zdravotníctva SR
- členstvo vo Výbore pre primárnu prevenciu Rady vlády SR pre duševné zdravie
- členstvo v pracovnej skupine k hodnoteniu SPAR IHR 2022 na ÚVZ SR

Odborní pracovníci ÚVHR participovali na odborných konferenciách, školeniach, seminároch, on-line školeniach, medzirezortných stretnutiach s aktívnou účasťou aj pasívnou účasťou:

Konferencie:

- aktívna účasť na medzinárodnom stretnutí zástupcov Národných ohniskových bodov pre Medzinárodné zdravotné predpisy WHO
- aktívna účasť na 1. stretnutí pilotnej fázy twinningového projektu Svetovej zdravotníckej organizácie pre národné kontaktné miesta pre Medzinárodné zdravotné predpisy vo Varšave
- aktívna účasť na XXIX. Vedecko-odbornej konferencii Životné podmienky a zdravie
- aktívna účasť na Večere Ústavu hygieny Lekárskej fakulty Univerzity Komenského
- účasť na konferencii Hodnotenie kvality prostredia
- účasť na XII. Martinskom dni verejného zdravotníctva

Workshopy:

- workshop kontaktných osôb Programu prevencie a manažmentu zdravotných hrozieb v civilnom letectve Medzinárodnej organizácie pre civilné letectvo - ICAO CAPSCA

Webináre:

- Hygiene Inspections According to the European Manual
- Training on the EU Common Ship Sanitation Database

Ďalšie vzdelávacie aktivity:

- ochrana osobných údajov
- správny poriadok
- individuálny koučing
- prvá pomoc
- základné školenie BPC, BOZP – vstup do koľajiska
- kurzy v oblasti IT a školenie k systému FABASOFT